

Secția a treia

CAUZA VIOREL BURZO ÎMPOTRIVA ROMÂNIEI

(Cererile nr. 75109/01 și 12639/02)

Hotărâre

Strasbourg

30 iunie 2009

Definitivă

30/09/2009

Hotărârea poate suferi modificări de formă.

În cauza Viorel Burzo împotriva României,

Curtea Europeană a Drepturilor Omului (Secția a treia), reunită într-o cameră compusă din: Josep Casadevall, *președinte*, Corneliu Bîrsan, Boštjan M. Zupančič, Alvina Gyulumyan, Egbert Myjer, Ineta Ziemele, Luis López Guerra, *judcători*, și Stanley Naismith, *grefier adjunct de secție*,

după ce a deliberat în camera de consiliu, la 9 iunie 2009,
pronunță prezenta hotărâre, adoptată la aceeași dată:

Procedura

1. La originea cauzei se află două cereri, nr. 75109/01 și 12639/02, îndreptate împotriva României, prin care un resortisant al acestui stat, domnul Viorel Burzo („reclamantul”), a sesizat Curtea la 15 februarie 2001 și, respectiv, 25 februarie 2002, în temeiul art. 34 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale („convenția”).

2. Reclamantul este reprezentat de Mihaele Burzo și Gheorghita Mateuț, avocați în Cluj-Napoca. Guvernul român („Guvernul”) este reprezentat de agentul guvernamental, domnul Răzvan-Horațiu Radu, din cadrul Ministerului Afacerilor Externe.

3. Reclamantul pretinde că a fost supus unor condiții rele de detenție în arestul Poliției Cluj și la Penitenciarul Jilava, că nu a fost adus de îndată după arestarea sa în fața unei instanțe, că nu a beneficiat de o procedură echitabilă și că nu a fost presupus nevinovat până la dovedirea legală a vinovăției sale. De asemenea, acesta se plânge de o atingere adusă respectării vieții sale private, ca urmare a interceptării convorbirilor sale telefonice, a punerii sub ascultare a biroului său și a interzicerii exercitării drepturilor sale părintești din cauza condamnării sale penale.

4. La 23 aprilie 2002, Curtea a declarat cererea nr. 75109/01 parțial inadmisibilă și a comunicat Guvernului capetele de cerere întemeiate pe art. 3, art. 5 § 3, art. 6 § 2 și art. 8 § 1. La 26 octombrie 2005, președintele Secției a treia a hotărât să comunice Guvernului capetele de cerere întemeiate pe art. 3, art. 6 § 1 și 3 și art. 8 și ridicate în cererea nr. 12639/02. În temeiul art. 42 § 1 din regulament, la 17 noiembrie 2005, Curtea a hotărât conexarea cauzelor. În conformitate cu art. 29 § 3, s-a hotărât că admisibilitatea și fondul acestor cauze vor fi

examineate împreună.

În fapt

I. Circumstanțele cauzei

5. Reclamantul s-a născut în 1947 și are domiciliul în Cluj-Napoca.

A. Arestarea preventivă a reclamantului

6. La 20 ianuarie 2001, reclamantul, Președintele secției penale a Curții de Apel Cluj Napoca, a fost reținut de un grup de polițiști și condus la Parchetul de pe lângă Curtea de Apel Cluj, unde a fost informat că era suspectat de trafic de influență, infracțiune pedepsită de art. 257 C. pen. În temeiul art. 148 lit. (d) și (h) C. proc. pen., procurorul a dispus măsura de arestare preventivă pentru 30 de zile. În ordonanța de arestare se arăta că, în iulie 2000, reclamantul a primit din partea lui G.M., în timp ce soțul acesteia (G.L.) era în arest, suma de 5 000 de mărci germane (DM) și un set de bucătărie, în scopul de a-i convinge pe judecătorii Curții de Apel Cluj să nu prelungească, în urma recursului parchetului, pedeapsa la care primii judecători l-au condamnat pe soțul său. La o dată neprecizată, G.L. a fost pus în libertate.

7. În această privință, procurorul l-a audiat pe reclamant, care a negat faptele de care este acuzat.

8. Reclamantul a fost ținut în arestul Poliției Cluj.

1. Cererea de revocare a arestării preventive

9. La 2 februarie 2001, în temeiul art. 139 C. proc. pen., reclamantul a solicitat revocarea arestării preventive, pe motive că starea sa de sănătate s-a agravat din cauza detenției. Acesta a solicitat, în aceeași zi și apoi la 7 februarie, efectuarea unei expertize medicale pentru a-și putea susține cererea de repunere în libertate.

10. La 8 februarie 2001, procurorul a respins cererile reclamantului ca neîntemeiate. Acesta a constatat că, în speță, se păstrau condițiile impuse de art. 148 lit. (d) C. proc. pen. și că starea de sănătate nu putea fi invocată ca motiv de revocare sau înlocuire a măsurii de arestare preventivă. De asemenea, acesta a respins cererea reclamantului privind efectuarea unei expertize medicale, pe motiv că acesta nu a prezentat nici un document care să dovedească afecțiunile de care suferă și că medicii penitenciarului și ai penitenciarului-spital Jilava i-au prescris un tratament medical și un regim alimentar adecvat, fără a-i recomanda alte măsuri (a se vedea supra, pct. 54).

11. Reclamantul nu a contestat această decizie a procurorului.

2. Contestarea ordonanței de arestare preventivă

12. La 7 februarie 2001, în baza art. 140¹ C. proc. pen, reclamantul a depus la Curtea Supremă de Justiție o plângere împotriva ordonanței de arestare preventivă. El considera că aceasta era lovită de nulitate absolută pentru că a fost adoptată și confirmată de autorități incompetente și că nu era motivată. În sfârșit, acesta se plânge că arestarea sa era ilegală în temeiul art. 5 § 3 din convenție, din cauză că procurorul care a dispus arestarea sa nu era un magistrat independent și imparțial.

13. Prin încheierea din 9 februarie 2001, Curtea Supremă a respins plângerea ca vădit nefondată, pe motiv că ordonanța era motivată și că a fost emisă de autoritatea competentă. Aceasta a considerat că dispunerea arestării reclamantului de către procuror nu a încălcat art. 5 § 3 din convenție, din cauza faptului că, în dreptul român, procurorul este un magistrat

autorizat prin lege să exercite funcții judiciare și că, în orice caz, reclamantul poate introduce o plângere împotriva ordonanței de arestare pe lângă instanța competentă.

14. Prin hotărârea definitivă din 13 februarie 2001, Curtea Supremă de Justiție a respins recursul reclamantului împotriva hotărârii citate anterior și a confirmat temeinicia acesteia.

B. Mediatizarea cauzei

15. Mai multe articole de presă au prezentat arestarea reclamantului. Reclamantul a prezentat Curții cincisprezece articole apărute la 22 ianuarie 2001 în cotidianele locale și naționale care prezentau pe prima pagină arestarea acestuia. Cotidianul național *România Liberă* scria „Un caz unic în istoria României după Revoluție! Președintele secției penale a Curții de Apel Cluj [...] arestat pentru trafic de influență”. Cotidianul *Cronica română* a publicat un articol intitulat „Dosarul Gherla face victime la Curtea de Apel Cluj, președintele secției penale arestat!”. Articolele „Cutremur în justiție: cel mai important judecător al Curții de Apel a fost arestat” și „Judecător de la Curtea de Apel Cluj arestat pentru trafic de influență și corupție activă” au fost publicate în cotidianele *Jurnalul Național* și *Național*.

16. Toate cotidianele au precizat că reclamantul a fost arestat preventiv sub acuzația de trafic de influență. În același timp, cotidianele invocau refuzul anchetatorilor și, în special, al parchetului, de a face declarații publice. Cotidianul *Ziua* a publicat articolul „Primul judecător arestat”, redactat astfel:

„Precizăm că ieri, înainte de închiderea ediției, nicio autoritate care a participat la arestarea judecătorului Burzo nu a vrut să dea declarații presei. Majoritatea dintre acestea, începând cu comandantul inspectoratului de poliție, [...] și-au închis telefoanele mobile. Procurorul D.M. a lăsat totuși să se subînțeleagă că va prezenta cauza astăzi, în cadrul unei conferințe de presă.”

17. Cotidianul *Cotidianul* a publicat pe prima pagină, cu titlul „Arestării spectaculoase la ministerele Justiției și Internelor”:

„Judecătorul V.B., președinte al secției penale a Curții de Apel Cluj, a fost arestat sâmbătă, pentru treizeci de zile, de către Parchetul de pe lângă Curtea de Apel Cluj [...] după ce procurorii au constatat că judecătorul făcuse trafic de influență”.

18. În același timp, cotidianul *Adevărul* scria:

„Președintele SCCC [Secția de combatere a corupției și a criminalității organizate], procurorul O.B., ne-a declarat: „În fapt, judecătorul Viorel Burzo a primit 5 000 DM și mai multe bunuri [...] pentru a pronunța o hotărârea judecătorească favorabilă inculpatului, dar și pentru a se implica în transferul suspect al anumitor dosare penale de la Cluj la Oradea.” [...] Surse neoficiale au precizat pentru *Adevărul* că arestarea judecătorului Viorel Burzo a avut legătură cu dosarul penal controversat al generalului V.M. [...] și al colonelului V.F. arestați acum o lună de procurorii din Cluj pentru corupție pasivă și trafic de influență [...]”

19. La 22 ianuarie 2001, parchetul a organizat o conferință de presă.

20. La 23 ianuarie 2001, au fost publicate alte articole, iar reclamantul a trimis Curții copii a douăsprezece dintre acestea. Cotidianul *Adevărul* scria: „sub protecția anonimatului, surse din cadrul Parchetului de pe lângă Curtea Supremă de Justiție au declarat că judecătorul Viorel Burzo a fost găsit vinovat de trafic de influență în urma denunțurilor din partea unor interlopi din Cluj”. Cotidianul *Jurnalul Național* preciza: „ieri, [...] Biroul de presă al Parchetului General a emis un comunicat de presă care anunța această arestare (a reclamantului). [...] S-a stabilit că în luna iulie 2000, acesta (reclamantul) a primit din partea lui G.M. suma de 5 000 DM [...]”. Folosind exprimări similare, cotidianul local *Clujeanul* face referire la „informațiile oficiale din partea SCCC”. În același timp, acesta scria:

„Luni, 22 ianuarie, procurorul M. [...] a elucidat misterul. „S-a dispus măsura arestării provizorii împotriva

judecătorului Viorel Burzo. Acesta este vinovat de a fi primit, în iulie 2000, a primit din partea lui G.M., suma de 5 000 DM și mai multe bunuri, pentru a respinge recursul introdus împotriva hotărârii pronunțate împotriva soțului său, G.L., a declarat M.”

21. În aceeași zi, cotidianul regional „*Ziua de Ardeal*” scria că pentru a lămuri zvonurile referitoare la arestarea reclamantului, procurorul a convocat o conferință de presă. Acesta scria că:

„În ceea ce privește arestarea, procurorul M. a afirmat ieri că s-a bazat pe mai multe probe. În primul rând, este vorba de declarația lui M.G. [G.M.], de depozițiile mai multor martori și de procesul-verbal al percheziției efectuate la domiciliul judecătorului. Acesta a precizat că judecătorul Burzo nu a fost acuzat de corupție pasivă, ci de trafic de influență [...]”.

22. Alte articole au apărut în presă la 24, 25 și 26 ianuarie 2001 și la începutul lui februarie 2001, făcând referire la arestarea reclamantului și la plângerea sa împotriva ordonanței de arestare. Dacă anumite cotidiane, fără a cita sursele, menționau că reclamantul „a primit” o sumă de bani, altele utilizau formula „reclamantul ar fi primit” o sumă de bani. Anumite articole făceau referire și la faptul că soția reclamantului, numită cu câteva luni înainte președinte al Tribunalului Cluj, și-a prezentat demisia.

23. La 25 aprilie 2001, în articolul intitulat „Momentul bilanțului. Doamna de fier a Justiției”, cotidianul *Curierul Național* cita Ministerul Justiției care se exprima astfel:

„[...], începând cu ianuarie, ținând seama și de semnalele lansate de presă, am decis să punem capăt delegației acordate doamnei M.B. [soția reclamantului] pentru postul de Președinte al Tribunalului Cluj. Ulterior, [...], CSM [Consiliul Superior al Magistraturii] a constatat încetarea exercitării funcțiilor sale, prin demisie.”

C. Desfășurarea procedurii penale îndreptate împotriva reclamantului

24. La 2 februarie 2001, materialul de urmărire penală i-a fost prezentat reclamantului, asistat de un avocat ales de acesta. Reieșea din dosar că, în cursul verii anului 2000, G.M. a contractat mai multe împrumuturi de la V.A. pentru a interveni lângă reclamant în favoarea soției sale (a se vedea supra, pct. 6 *in fine*). Printre probele furnizate la dosar, se numărau transcrierile convorbirilor telefonice dintre V.A. și terți, o copie a declarației lui V.A. din 29 decembrie 2000, emisă în cadrul unei anchete penale îndreptate împotriva acestuia pentru trafic de influență în care menționa numele reclamantului, precum și înregistrarea unei convorbiri telefonice dintre G.L. și reclamant din 10 ianuarie 2001, înregistrare realizată de G.L. De asemenea, printre probele furnizate la dosar se număra și înregistrarea unei convorbiri dintre G.L. și reclamant, care a avut loc la 19 ianuarie 2001, în urma punerii sub ascultare a biroului acestuia din urmă de către Serviciul Român de Informații („SRI”) cu autorizația parchetului, convorbire în cursul căreia aceștia au abordat problema restituirii, de către reclamant, a sumei plătite de G.M.

25. Reclamantul a declarat că își păstra declarația din 20 ianuarie 2001 făcută în fața parchetului (a se vedea supra, pct. 7), că a luat la cunoștință de conținutul dosarului, că a citit procesele-verbale și transcrierile comunicărilor interceptate la 10 și 19 ianuarie 2001 și a precizat că nu dorea să asculte casetele. De asemenea, acesta a declarat că nu dorea instrumentarea altor probe ale apărării și că nu avea comentarii.

26. La 5 februarie 2001, reclamantul a fost din nou audiat, o dată singur și o dată în prezența avocatului său. Acesta a declarat că a primit bani din partea lui G.M., dar că nu a promis nimic în schimb. Acesta a declarat că a citit procesele-verbale ale transcrierilor convorbirilor din 10 și 19 ianuarie 2001 și nu a contestat că a discutat cu G.L. Procurorul i-a prezentat din nou materialul de urmărire penală.

1. Trimiterea în judecată a reclamantului

27. Prin rechizitoriul din 8 februarie 2001, reclamantul a fost trimis în judecată în fața Curții Supreme de Justiție pentru trafic de influență.

28. Procurorul și-a bazat rechizitoriul pe transcrierile convorbirilor telefonice dintre V.A. și G.M. și dintre V.A. și terți, care au avut loc în perioada 21 decembrie 2000 - 5 ianuarie 2001, pe înregistrările convorbirilor dintre reclamant și G.L. din 10 și 19 ianuarie 2001, pe procesul-verbal al percheziției care a confirmat existența setului de bucătărie la domiciliul reclamantului și pe hotărârile pronunțate împotriva lui G.L. Rechizitoriul se întemeia și pe declarațiile lui G.L. și G.M., care au afirmat că i-au dat reclamantului suma de bani și setul de bucătărie, pe declarațiile martorilor V.A., B.G., S.M., V.G., care au afirmat că l-au auzit pe G.M. cerându-i bani lui V.A. pentru a interveni pe lângă reclamant, și pe cea a martorului T.F., care a declarat că a condus-o pe G.M. la domiciliul reclamantului. Martorii T.V. și T.M. au declarat că i-au făcut cadou setul de bucătărie soției reclamantului. Martorii apărării, P.D. și M.A., au declarat că reclamantul nu a intervenit niciodată în cauzele penale. G.G. a declarat că G.M. i-a cerut să cumpere un set de bucătărie, pentru a i-l oferi reclamantului pentru ca acesta să intervină în favoarea sa și să nu fie arestat.

2. Procedura în primă instanță

29. Reclamatul susține în fața Curții Supreme de Justiție că actele de urmărire penală împotriva sa erau lovite de nulitate și că anumite probe au fost obținute ilegal de parchet. În special, acesta pretindea că convorbirile telefonice dintre V.A. și terți au fost autorizate de parchet în cadrul unei cauze care îl viza pe V.A. și nu pe el. De asemenea, acesta a invocat faptul că procurorul însărcinat cu ancheta nu era competent.

30. Reclamantul a participat la toate audierile și a fost asistat de un avocat ales.

31. La 15 martie 2001, audiat de Curtea Supremă de Justiție, reclamantul și-a modificat declarațiile. Acesta a declarat că a mărturisit faptele în cauză la sfatul fostului său avocat, pentru a fi pus în libertate. Acesta a solicitat audierea de către Curtea Supremă a martorilor audiați în timpul cercetării penale. Acesta a negat existența unor convorbiri cu G.L. la 10 și 19 ianuarie și a solicitat ca înregistrările să fie supuse unei expertize tehnice, cerere admisă de Curtea Supremă. S-a solicitat o expertiză medico-legală.

32. La ședința din 29 martie 2001, martorii B.G., S.M., P.D. și M.A. au fost audiați de instanță și și-au menținut declarațiile date în timpul instrumentării cauzei.

33. La 9 aprilie 2001, expertiza medico-legală realizată de comisia specializată a Institutului de Medicină Legală „Mina Minovici” a fost inclusă la dosar: Aceasta a concluzionat că reclamantul putea fi tratat în rețeaua penitenciară. La 11 aprilie 2001, Curtea Supremă de Justiție a dispus o expertiză suplimentară, pe motiv că expertiza furnizată la dosar nu a fost efectuată cu participarea unui expert desemnat de reclamant.

34. La 11 aprilie și 3 mai 2001, reclamantul a fost audiat după ce a ascultat casetele cu înregistrarea convorbirilor cu G.L. și a afirmat că vocea nu îi aparținea și că G.L. nu l-a vizitat la birou la 19 ianuarie 2001. G.L. a fost audiat și a confirmat realitatea discuțiilor cu reclamantul la domiciliul și la biroul său. Au fost audiați martorii V.A. și V.G.

35. La 14 mai 2001, Institutul Național de Expertize Criminalistice a informat Curtea Supremă că nu dispunea de aparatură tehnică necesară pentru examinarea înregistrărilor (a se vedea supra, pct. 31). La 16 mai 2001, Institutul de Medicină Legală a informat Curtea Supremă că participarea unui expert desemnat de reclamant nu era posibilă, pe motiv că nu a fost întocmită încă nicio listă de experți (a se vedea supra, pct. 33).

36. La 31 mai și 21 iunie 2001, martorii G.M., G.G. și T.M. au fost audiați și și-au menținut declarațiile date în timpul instrumentării cauzei. Și martorul T.V. a fost audiat, dar și-a modificat declarația precedentă. Curtea Supremă a constatat că, chiar dacă a fost citat de trei ori cu mandat de aducere, martorul T.F. nu a fost găsit. Întemeindu-se pe art. 327 alin. (3) C. proc. pen., aceasta a decis citirea declarației făcute în cursul urmăririi penale. Procurorul i-

a solicitat Curții Supreme să țină seama și de înregistrarea video a audierii lui T.F. A fost audiat martorul apărării, B.M. Reclamantul a renunțat la audierea a trei dintre martorii apărării admiși de Curtea Supremă.

37. Prin hotărârea din 11 iulie 2001, Curtea Supremă de Justiție, într-un complet alcătuit din trei judecători, l-a condamnat pe reclamant la patru ani de închisoare pentru trafic de influență, la care se adaugă o pedeapsă suplimentară prin care i se interzicea exercitarea drepturilor părintești asupra fiicei sale minore pe toată perioada executării pedepsei.

38. După ce a analizat probele furnizate la dosar și după ce a stabilit că procurorul era competent să efectueze ancheta, Curtea Supremă de Justiție a reținut că autoritățile competente s-au sesizat din oficiu pentru a iniția ancheta împotriva reclamantului, în urma declarației lui V.A. din 29 decembrie 2000 (a se vedea supra, pct. 24), confirmată de declarațiile lui G.L. și G.M. Curtea Supremă a considerat că reclamantul a avut o atitudine fluctuantă pe parcursul procedurii și că explicațiile sale conform cărora a mărturisit faptele pentru a fi pus în libertate nu erau credibile, ținând seama de cariera sa de judecător în materie penală.

39. Curtea Supremă a constatat că punerea sub ascultare a biroului reclamantului, la 19 ianuarie 2001, era conformă legii, și a fost autorizată, în prealabil, de procuror. Chiar dacă autenticitatea înregistrării nu poate fi controlată prin mijloace tehnice, realitatea conversației rezulta din declarațiile lui G.L. și din atitudinea reclamantului, care nu a contestat-o la 5 februarie 2001. În ceea ce privește înregistrarea efectuată de G.L. la 10 ianuarie 2001, Curtea Supremă a considerat că nu putea constitui o probă pentru apărare în măsura în care nu a fost autorizată de un procuror. În sfârșit, aceasta a evidențiat că, în ceea ce privește înregistrările convorbirilor dintre V.A. și terți, transcrierile acestora reprezentau o probă scrisă, în ciuda faptului că autorizația de a efectua înregistrarea viza o altă cauză.

40. Curtea Supremă a considerat că răspunderea penală a reclamantului putea fi angajată în baza declarațiilor martorilor audiați de către parchet și de către Curte, în special cele ale lui V.A., V.G., G.L. și G.M. De asemenea, și-a întemeiat decizia pe: procesul-verbal de percheziție, transcrierile convorbirilor telefonice dintre V.A. și terți, și cele dintre G.L. și reclamant la 19 ianuarie 2001, rezultatul expertizei criminalistice stabilind că scrisul celui care a notat un număr de telefon pe o foaie dată lui G.L. de către reclamant a fost identificat ca aparținând acestuia din urmă.

3. Procedura recursului

41. La 12 iulie 2001, reclamantul a formulat un recurs împotriva acestei hotărâri, solicitând achitarea sa, pe motiv că faptele imputate nu existau. Acesta a subliniat că anumite probe ale acuzației au fost obținute ilegal de către organele de cercetare penală. Acesta a adăugat că declarația sa din 5 februarie 2001 era contrară principiului loialității prevăzut la art. 6 din convenție, în măsura în care a dat o declarație sub promisiunea de a fi pus în libertate pentru a-și putea rezolva problemele de sănătate.

42. Prin hotărârea definitivă din 17 iunie 2002, Curtea Supremă de Justiție, într-un complet format din nouă judecători, a respins recursul reclamantului și a confirmat temeinicia hotărârii pronunțate în primă instanță.

D. Condițiile de detenție și tratamentul medical al reclamantului

1. Condițiile de detenție în arestul Poliției Cluj.

43. La 20 ianuarie 2001, reclamantul a fost arestat preventiv și deținut în arestul Poliției Cluj. Acesta a fost încarcerat aici în perioada 20-23 ianuarie 2001 și 1-9 februarie 2001.

44. Reclamantul a fost încarcerat în celula nr. 4C, care avea o suprafață de 5,75 m². Celula avea patru paturi din fier suprapuse și, în perioada de detenție a reclamantului, două alte

persoane erau încarcerate în aceeași celulă. Celula era situată la subsol, nu avea aerisire și nici lumină naturală, iluminarea fiind asigurată de un tub fluorescent de 20 W. Ventilarea acestui tip de celulă era asigurată de ferestre cu vedere pe un culoar și de ventilatoare. În observațiile sale din 26 ianuarie 2006, Guvernul, care a confirmat în primele sale observații că toate celulele erau la subsol, nota faptul că celula reclamantului avea o fereastră pentru aerisire și iluminare naturale și pereți recent zugrăviți. Celula nu era încălzită.

45. Celula nu era dotată cu grup sanitar. În penitenciar, existau două grupuri sanitare și o baie. Conform Guvernului, persoanele deținute aveau acces la grupurile sanitare de trei ori pe zi, la cerere. Reclamantul afirmă că putea folosi toaletele închisorii o dată dimineața și o dată seara. În restul timpului, putea folosi o găleată care se găsea în permanență în celula sa, pe care gardienii o goleau de două ori pe zi, dimineața și seara. Conform Guvernului, exista o găleată în celulă, dar era folosită pentru a asigura aprovizionarea cu apă și nu pentru nevoile fiziologice. De asemenea, exista și o latrină, dezinfectată conform normelor sanitare în vigoare, care era golită după fiecare utilizare. Reclamantul lua masa în aceeași celulă.

2. Condițiile de detenție în Penitenciarul Jilava

46. În perioada 21 februarie 2001–14 august 2002, reclamantul a fost încarcerat în Penitenciarul Jilava București, în celulele nr. 116 și 117. În timpul detenției, nouă deținuți stăteau în aceste celule. Reclamantul nu împărțea patul cu alți deținuți. Respectiv celelule aveau o suprafață de 14 m² și o înălțime de 3 m. Conform Guvernului, celulele aveau televizoare, toalete și o chiuvetă cu apă curentă. Conform reclamantului, toaletele reprezentau o gaură în podea, iar apa nu era potabilă. Nu exista apă caldă în celulă. Reclamantul putea să facă un duș pe săptămână.

47. Încălzirea era asigurată cu un radiator cu nouă elemente, legat la centrala termică a clădirii. Aerisirea se făcea printr-o fereastră de 1,54 m². Lumina era naturală în timpul zilei, iar în timpul nopții era asigurat de un bec de 60 wați. Curățenia în celulă era asigurată de deținuți, care foloseau produse de curățenie furnizate de administrația penitenciarului. Conform Guvernului, reclamantul putea să exercite o activitate în aer liber timp de o oră pe zi.

3. Condițiile de transport de la Jilava la Bistrița

48. La 14 august 2002, reclamantul a fost transferat la Penitenciarul Bistrița cu un vagon-penitenciar. Acesta afirmă că a fost transportat fără a fi supus unui control medical prealabil. În timpul transportului, care a durat 23 de ore, reclamantul nu a primit tratament medical, hrană sau apă. Acesta nu a putut să se așeze în timpul călătoriei, având în vedere numărul de deținuți transportați, care depășea numărul de locuri pe scaune.

49. Guvernul ia act de faptul că „vagonul-penitenciar” era un vagon atașat unui tren personal. Acesta era modificat pentru a asigura securitatea deținuților transportați de la un penitenciar la altul. Vagonul era prevăzut cu banchete și iluminare naturală și artificială, aerisire și instalații sanitare. În timpul transferului, deținuții au primit mâncare rece. Însoțitorii lor trebuiau să fie în măsură să le acorde primul ajutor în caz de necesitate și aveau la dispoziție o trusă medicală. În caz de transfer, avizul prealabil al medicului era obligatoriu pentru toți deținuții. În cazul în care un deținut transferat urma un tratament medical, medicamentele erau încredințate șefului escortei.

50. Reclamantul a continuat să execute pedeapsa la Penitenciarul Bistrița până la 25 iulie 2003, când Judecătoria Bistrița a dispus punerea sa în libertate condiționată.

4. Stare de sănătate a reclamantului și tratamentul medical

51. După arestarea sa la 20 ianuarie 2001, în arestul Poliției Cluj, starea de sănătate a

reclamantului s-a deteriorat brusc.

52. La 21 ianuarie 2001, reclamantul a fost examinat de un medic specializat în boli interne. În urma unui nou examen medical, la 22 ianuarie următor, efectuat la Centrul de Diabet din Cluj, s-a constatat că nivelul glicemiei reclamantului era de 331 mg. Cu această ocazie, medicul a luat act de faptul că reclamantul avea de câțiva ani un nivel ridicat al glicemiei, dar că nu era înscris pe lista bolnavilor de la Centrul de Diabet. Reclamantul a fost diagnosticat ca suferind de diabet zaharat de tip II și de obezitate și i s-a recomandat spitalizare în vederea unei insulinoterapii. Reiese din scrisoarea din 17 iulie 2002 adresată Guvernului de către Centrul de Diabet că reclamantul a refuzat spitalizarea pe motiv că trebuia să plece la București. De asemenea, persoana în cauză a respins recomandarea privind începerea unui tratament ambulatoriu cu insulină. Prin urmare, având în vedere distanța care trebuia parcursă, i s-a prescris un tratament medicamentos.

53. La 23 ianuarie 2001, reclamantul a fost transferat în arestul Poliției București. La 24, 25 și 30 ianuarie 2001, acesta a fost examinat de un medic care a pus diagnosticul de diabet zaharat de tip II și a recomandat tratament antidiabetic și regim alimentar. La această ultimă dată, medicul a recomandat și spitalizarea la penitenciarul-spital București-Jilava.

54. În aceeași zi, reclamantul a fost spitalizat la penitenciarul-spital București-Jilava cu diagnosticul de diabet zaharat de tip II, neuropatie diabetică, obezitate și hepatopatie cronică. În cursul spitalizării sale, acesta a primit un regim alimentar corespunzător și un tratament cu antidiabetice, astfel cum reiese din fișa sa medicală. La ieșirea din spital, i s-a recomandat continuarea tratamentului, precum și regim alimentar.

55. La 1 februarie 2001, reclamantul a fost transferat în arestul Poliției Cluj. La 9 februarie 2001, acesta a fost transferat în arestul Poliției București. În perioada 9-21 februarie 2001, acesta a fost examinat de cinci ori de către un medic și a fost tratat cu medicamente furnizate de familia sa.

56. La 15 februarie 2001, reclamantul a fost supus unei expertize medico-legale. Raportul întocmit la 26 februarie 2001 nota faptul că acesta suferea de bronșită cronică, de diabet zaharat, de neuropatie diabetică periferică, de steatoză hepatică, de spondiloză dorsală și de varice hidrostatic la membrele inferioare. Raportul concluzionează că reclamantul „putea fi tratat în rețeaua penitenciară cu condiția să respecte în mod strict indicațiile terapeutice și să beneficieze de o supraveghere medicală permanentă a afecțiunii metabolice și de un control săptămânal al glicemiei”.

57. La 19 februarie 2001, reclamantul a fost examinat de un medic specialist care a constatat o alterare a stării sale de sănătate, din cauză că nu a respectat tratamentul recomandat anterior. I s-a recomandat un nou tratament.

58. La 21 februarie 2001, reclamantul a fost transferat la Penitenciarul București-Jilava. În urma examenelor medicale, la 30 și 31 martie 2001, medicii au confirmat diagnosticul și concluziile raportului de expertiză medico-legală din 26 februarie 2001 (a se vedea supra, pct. 56).

59. În perioada 23 februarie – 1 octombrie 2001, reclamantul a fost examinat de peste șaiszeci de ori la cabinetul medical al penitenciarului și a beneficiat de tratamentul medical recomandat, dintre care de șase ori cu medicamente furnizate de familia sa. Conform Guvernului, care face trimitere la scrisorile prezentate de administrația penitenciarului, reclamantul a primit un regim alimentar adaptat diabetului, la care s-a adăugat hrana trimisă de familia sa.

60. La 7 septembrie 2001 și 12 aprilie 2002, reclamantul a fost supus unor examene specializate. De fiecare dată i s-a recomandat un regim alimentar, precum și un tratament antidiabetic, precum și un control regulat al glicemiei.

61. La 14 august 2002, reclamantul a fost transferat la Penitenciarul Bistrița. Acesta a fost diagnosticat cu diabet zaharat de tip II non-insulino-dependent. Conform Guvernului, care face trimitere la o notă medicală detaliată prezentată de medicul de la Penitenciarul Bistrița, reclamantului i s-a administrat tratament medical antidiabetic, neurotrop și vitaminic,

vasodilatator și antihipertensiv. Reclamantul a fost examinat în mod regulat la Penitenciarul Bistrița și a beneficiat de un regim alimentar adecvat.

62. În perioada august 2002 – februarie 2003, reclamantul a fost supus lunar unor examene de evaluare a nivelului glicemiei, valorile sale fiind normale. În iunie și septembrie 2003, controlul glicemiei a evidențiat rezultate care depășeau limita normală, și anume 125 și 130 mg/100 ml.

63. La 10 iulie 2003, în urma unui nou examen specializat, reclamantului i s-au recomandat un nou tratament, precum și o dietă. La 25 iulie 2003, reclamantul a fost eliberat și, în august 2003, a fost înregistrat ca diabetic de către autoritățile medicale competente.

II. Dreptul și practica internă și internațională relevantă

A. Dispozițiile relevante care reglementează procedura penală împotriva reclamantului

64. Dispozițiile relevante ale Codului de procedură penală, care reglementează modalitățile și condițiile de interceptare a convorbirilor telefonice, precum și utilizarea acestora ca mijloc de probă în procesul penal, astfel cum erau în vigoare la momentul faptelor, sunt descrise în cauza *Dumitru Popescu împotriva României* (nr. 2) (nr. 71525/01, pct. 44-45, 26 aprilie 2007). Legea nr. 356/2006, intrată în vigoare după treizeci de zile de la publicarea sa în Monitorul Oficial la 21 iulie 2006, păstrează cerința prevăzută la art. 91¹ C. proc. pen. ca operațiunile de interceptare și înregistrare a convorbirilor efectuate prin telefon sau cu alt mijloc electronic sunt realizate în temeiul unei autorizații motivate pronunțate de un judecător. Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 60/2006, publicată în Monitorul Oficial la 7 septembrie 2006, preciza că judecătorul competent pentru emiterea autorizației era președintele instanței competente să judece cauza în primă instanță sau, în lipsa acestuia, judecătorul desemnat în acest scop.

65. Următoarele articole din Codul de procedură penală, în vigoare la momentul faptelor, sunt de asemenea relevante:

Art. 63

„[...] Probele nu au valoare mai dinainte stabilită. Aprecierea fiecărei probe se face de organul de urmărire penală și de instanța de judecată potrivit convingerii lor, formată în urma examinării tuturor probelor administrate și conducându-se după conștiința lor.”

Art. 172 alin. (1)

„În cursul urmăririi penale, apărătorul învinuitului sau inculpatului are dreptul să asiste la efectuarea oricărui act de urmărire penală și poate formula cereri și depune memorii. Lipsa apărătorului nu împiedică efectuarea actului de urmărire penală, dacă există dovada că apărătorul a fost încunoștințat de data și ora efectuării actului.”

Art. 327 alin. (3)

„Dacă ascultarea vreunuia dintre martori nu mai este posibilă, instanța dispune citirea depoziției date de acesta în cursul urmăririi penale și va ține seama de ea la judecarea cauzei.”

66. Dispozițiile relevante din Codul penal, care reglementează pedepsele complementare și accesorii aplicabile în cazul unei condamnări penale sunt descrise în cauza *Sabou și Pircalab împotriva României* (nr. 46572/99, pct. 21, 28 septembrie 2004). Art. 71 C. pen. a fost modificat prin Legea nr. 278/2006 intrată în vigoare la 11 august 2006, aplicarea pedepsei accesorii care consta în interzicerea dreptului prevăzut la art. 64 lit. d) fiind mai departe lăsată la aprecierea instanțelor desemnate să se ocupe de procedura penală împotriva persoanei în cauză. Intrarea în vigoare a noului Cod penal, care a fost adoptat în 2004 și care nu prevedea modificarea art. 64 lit. a) și d) și 71, a fost amânată de mai multe ori, ultima dată până în septembrie 2008, pentru îmbunătățirea anumitor dispoziții.

B. Rapoartele referitoare la condițiile de detenție

67. Concluziile Comitetului European pentru Prevenirea Torturii (CPT) pronunțate în urma vizitelor efectuate în unele penitenciare din România, precum și observațiile cu caracter general ale CPT privind condițiile de detenție, sunt rezumate în hotărârea *Bragadireanu împotriva României* (nr. 22088/04, pct. 73-76, 6 decembrie 2007).

68. Raportul adresat guvernului român de către CPT după vizita efectuată de acesta între 24 ianuarie și 5 ianuarie 1999 la Penitenciarul București-Jilava și publicat la 24 aprilie 2003, constata următoarele:

„101. În cele trei stabilimente vizitate, și anume, București-Jilava, Codlea și Craiova, condițiile materiale ale deținuților prezentau deficiențe mai mult sau mai puțin similare. În special, din cauza gradului considerabil de suprapopulare, spațiul vital al deținuților era adesea extrem de redus (1 mp, și chiar mai puțin); în plus, de multe ori nu existau paturi pentru fiecare deținut.

102. La Penitenciarul București-Jilava, condițiile materiale în diferitele secții erau de obicei foarte mediocre, cu o excepție, și anume, la secția 5 rezervată condamnaților definitiv în tranzit și învinuiților.

În celelalte secții, lipsa drastică de spațiu vital și insuficiența paturilor generau o promiscuitate inacceptabilă pentru marea majoritate a deținuților. Cu titlu de exemplu, un număr de până la 8 deținuți trebuiau să împartă celule de 13 mp, și între 35 și 40, celule între 20 m² și 35 m². În plus, lenjeria de pat era cel mai adesea de proastă calitate, murdară și uzată. De asemenea, unele dintre celule erau murdare și, inevitabil, foarte rudimentar echipate. În ceea ce privește accesul la lumina naturală, acesta era adecvat în ansamblu. Același lucru era valabil și pentru iluminatul artificial, chiar dacă acesta era aprins în permanență. Din contră, având în vedere suprapopularea spațiilor de dormit, aerisirea era cel mai adesea foarte deficitară. Spațiile de dormit erau prevăzute cu un colț sanitar, a cărui curățenie și întreținere lăsau mult de dorit. În plus, nu toate toaletele aveau uși și, prin urmare, mulți dintre deținuți erau obligați să își satisfacă nevoile fiziologice în fața celorlalți deținuți.”

69. Cu ocazia vizitei sale din iunie 2006 într-o secție a Penitenciarului București-Jilava (raport publicat în decembrie 2008), CPT a constatat că particularitățile constatate cu ocazia vizitei sale din 1999 erau în continuare valabile pentru secția în cauză – cea a deținuților periculoși -, inclusiv în ceea ce privea suprapopularea și condițiile de igienă. Pe de altă parte, „conducerea penitenciarului a atras atenția delegației CPT asupra faptului că, în întregul penitenciar, condițiile de detenție erau extrem de mediocre”.

În drept

I. Cu privire la pretinsa încălcare a art. 3 din convenție

70. Reclamantul se plânge de faptul că, în ciuda stării sale de sănătate precare, procurorul nu a admis cererile sale privind realizarea unei expertize medicale și de repunere în libertate. De asemenea, acesta susține absența unui tratament medical adecvat în timpul detenției și relele condiții de detenție în arestul Poliției Cluj și în Penitenciarul București-Jilava, precum și în timpul transportului său la Bistrița în vagonul-penitenciar. Acesta invocă art. 3 din convenție, formulat după cum urmează:

„Nimeni nu poate fi supus torturii, nici pedepselor sau tratamentelor inumane ori degradante.”

71. Curtea constată că, astfel cum a formulat reclamantul și cum se observă în circumstanțele speței, acest capăt de cerere impune o examinare la fața locului a art. 3 doar sub aspectul părților sale care privește tratamentul medical aplicat reclamantului de către autorități în timpul detenției sale și relele condiții de detenție și de transport.

A. Cu privire la starea de sănătate a reclamantului și tratamentul medical

a) Argumentele părților

72. Guvernul invocă neepuizarea căilor de atac interne. Acesta consideră că reclamantul putea contesta în fața instanțelor decizia Parchetului din 8 februarie 2001. De asemenea, acesta ia act de faptul că, în plângerea sa din 7 februarie 2001 împotriva ordonanței de arestare preventivă, reclamantul nu a invocat caracterul precar al stării sale de sănătate. Guvernul contestă acest argument.

73. Reclamantul susține că boala sa a fost declanșată de arestarea sa, cazul său nefiind cunoscut de centrul de diabet decât după repunerea sa în libertate. Acesta contestă faptul că a refuzat spitalizarea după examenul medical din 22 ianuarie 2001. Pe de altă parte, acesta subliniază refuzul parchetului de a examina documentele medicale furnizate la dosar pentru a dispune punerea sa în libertate, precum și respingerea cererii sale privind efectuarea unei expertize medico-legale.

74. Reclamantul susține că, în ciuda recomandărilor medicale, în timpul detenției nu a beneficiat de un regim alimentar specific, alimentele având un miros pestilențios și fiind, după părerea sa, improprii consumului. De asemenea, acesta ia act de faptul că, în cursul reținerii sale la sediul Poliției București, familia sa i-a furnizat tratamentul medical și că, în urma recomandării medicului specialist de a-l spitaliza la penitenciarul-spital București-Jilava, acesta a fost spitalizat o singură zi, fără să i se facă analize, după cum reiese, de altfel, din fișa sa de observație medicală.

75. Reclamantul subliniază că, în Penitenciarul București-Jilava, apa nu era potabilă, iar alimentele erau improprii consumului, familia sa fiind obligată să îi asigure minimul necesar respectării indicațiilor medicale. În plus, tratamentul medical i-a fost aplicat cu întârziere și a trebuit să obțină medicamentele prin intermediul familiei sale. După ce i s-a comunicat Guvernului cererea nr. 75109/2001, medicamentele i-au fost asigurate, dar cu întreruperi, astfel încât a trebuit să protesteze în repetate rânduri pe lângă Direcția Generală a Penitenciarelor. De asemenea, acesta ia act de faptul că nivelul glicemiei i-a fost măsurat la intervale mari și că, în timpul acestei perioade, și-a măsurat nivelul glicemiei cu un aparat furnizat de familia sa.

76. Guvernul ia act de faptul că, în urma examenului medical, efectuat la Centrul de Diabet la 22 ianuarie 2001, s-a constatat că nivelul glicemiei reclamantului era ridicat de câțiva ani. Ulterior, reclamantul a fost examinat de medici specializați care i-au prescris un tratament medical adecvat. De asemenea, Guvernul ia act de faptul că, în decizia sa din 8 februarie 2001, procurorul a examinat documentele medicale existente până la data citată anterior și că expertiza medicală realizată la 9 aprilie 2001 a concluzionat că reclamantul nu reprezenta o urgență medicală și că boala sa putea fi tratată în rețeaua penitenciară.

77. Guvernul nu contestă faptul că anumite medicamente i-au fost furnizate reclamantului de către familia sa, dar consideră că eventualele disfuncționalități au fost temporare, autoritățile penitenciarului fiind capabile să remedieze situația. În plus, acesta ia act de faptul că persoana în cauză nu a prezentat nici cea mai mică urmă de probă în sprijinul susținerilor sale privind penuria de alimente.

b) Motivarea Curții

78. Curtea nu consideră necesar să examineze excepția Guvernului întemeiată pe neepuizarea căilor de atac interne, în măsura în care consideră acest capăt de cerere inadmisibil din motivele indicate mai sus.

79. Curtea face trimitere la principiile fundamentale care rezultă din jurisprudența sa referitoare la monitorizarea și tratamentul medical aplicat unei persoane private de libertate

[*Kudla împotriva Poloniei* (GC), nr. 30210/96, pct. 91, CEDO 2000-XI, *Paladi împotriva Moldovei* (GC), nr. 39806/05, pct. 71, 10 martie 2009, *Mouisel împotriva Franței*, nr. 67263/01, pct. 38, CEDO 2002-IX]. În cazul în care nu se poate deduce o obligație generală de a elibera un deținut din motive de sănătate, art. 3 din convenție impune, în orice caz, statului să protejeze integritatea fizică a persoanelor private de libertate, în special prin asigurarea îngrijirilor medicale necesare (*Rivičre împotriva Franței*, nr. 33834/03, pct. 62, 11 iulie 2006).

80. În speță, Curtea ia act de faptul că reclamantul se plânge de omisiuni, de întârzieri și de omisiuni din partea autorităților în furnizarea medicamentelor prescrise și a regimului alimentar necesar tratamentului afecțiunii sale (a se vedea, *mutatis mutandis*, *Sakkopoulos împotriva Greciei*, nr. 61828/00, pct. 41, 15 ianuarie 2004). Prin urmare, Curtea va examina respectarea, de către autorități, a obligației lor pozitive de a-i asigura reclamantului, pe perioada arestării sale, monitorizare și tratament medical, precum și regimul alimentar prescris de către medici pentru tratarea afecțiunii de care suferea, ținând seama și de evoluția stării sale de sănătate [*I.T. împotriva României* (dec.), nr. 40155/02, 24 noiembrie 2005]. Această examinare este cu atât mai importantă, cu cât, la momentul faptelor, reclamantul nu putea obține revocarea arestării sale preventive din motive de sănătate (a se vedea supra, pct. 10).

81. Curtea ia act de faptul că reclamantul afirmă că boala a fost declanșată de arestarea sa. Dacă este adevărat că, înainte de arestarea sa preventivă, la 20 ianuarie 2001, reclamantul nu figura printre persoanele cu diabet înregistrate la Centrul de Diabet din Cluj, este adevărat și că medicii specialiști care l-au examinat la 22 ianuarie 2001 au constatat că nivelul glicemiei sale era ridicat de câțiva ani (a se vedea supra, pct. 52). De altfel, Curtea ia act de faptul că, deși diagnosticat cu diabet în timpul detenției, reclamantul a fost înregistrat de un centru specializat abia după punerea sa în libertate. Prin urmare, având în vedere elementele de fapt incluse în dosar, Curtea nu poate fi în măsură să stabilească dacă afecțiunea reclamantului a fost cauzată exclusiv de arestarea sa provizorie, nici să considere că autoritățile sunt responsabile de acest lucru.

82. În ceea ce privește monitorizarea medicală a reclamantului, Curtea constată că, din expertizele medicale efectuate în speță, reiese că monitorizarea reclamantului trebuia să includă examene specializate, în urma cărora medicii să poată adapta, după caz, tratamentul antidiabetic care trebuia administrat de medicii din penitenciare. În această privință, reiese din dosar că reclamantul a fost supus unor examene specializate periodice în urma cărora i-a fost recomandat un anumit tratament și un regim alimentar adaptat. Dacă este adevărat că analizele de glicemie nu au fost întotdeauna realizate cu regularitatea recomandată de medici, este la fel de adevărat și că au fost efectuate cu o anumită regularitate. În plus, medicii specializați nu au precizat că reclamantul reprezenta o urgență, nici că tratamentul său nu putea fi urmat în rețeaua penitenciară [*Ene împotriva României* (dec.), nr. 15110/05, 18 mai 2006].

83. În ceea ce privește tratamentul medical, Curtea ia act de faptul că, la începutul perioadei de detenție, au fost constatate întreruperi în administrarea tratamentului medical (a se vedea supra, pct. 55). Astfel, anumite medicamente nu i-au fost furnizate reclamantului sau i-au fost furnizate cu întârziere, în timp ce reiese din dosar că o continuitate a tratamentului este foarte importantă pentru succesul terapiei. Totuși, Curtea observă că, în timpul acestor perioade, reclamantul a urmat un tratament antidiabetic, folosind medicamente personale.

84. În ceea ce privește regimul alimentar prescris reclamantului de medici, Curtea observă că persoana în cauză nu prezintă nici cea mai mică urmă de probă în susținerea afirmațiilor sale cu privire la acest punct (*Georgiev împotriva Bulgariei*, nr. 47823/99, pct. 64, 15 decembrie 2005). Totuși, Curtea ia act de faptul că Guvernul a precizat că reclamantul a beneficiat de regim alimentar adaptat conform dispozițiilor legale în vigoare, admitând că era completat de familia reclamantului (a se vedea supra, pct. 59).

85. Curtea evidențiază existența anumitor omisiuni în ceea ce privește respectarea de către

autorități a obligației lor pozitive de a-i asigura persoanei în cauză îngrijirile necesare, precum și în ceea ce privește regimul alimentar, ca și tratamentul medical. Totuși, Curtea constată că omisiunile în cauză vizează doar perioade limitate de timp și că autoritățile au reacționat de obicei în mod corespunzător la problemele de sănătate ale reclamantului. În plus, aceasta evidențiază mai ales faptul că reiese din dosar că afecțiunea reclamantului a fost ținută sub control de medici și că starea sa de sănătate nu s-a degradat în închisoare. Bineînțeles, omisiunile citate anterior i-au putut provoca o anumită suferință, iar autoritățile sunt responsabile de aceasta. Cu toate acestea, Curtea evidențiază că reclamantul nu a fost lipsit de medicamente perioade lungi și că, în ansamblu, nu a trebuit să suporte costul tratamentului (*I.T. împotriva României*, citată anterior).

86. Deși condamnabile, omisiunile menționate nu permit, numai ele și în lumina împrejurărilor specifice în speță, să se concluzioneze că autoritățile române nu și-au îndeplinit obligația de a proteja sănătatea persoanei în cauză și, prin urmare, să angajeze răspunderea statului român în temeiul art. 3 din convenție [a se vedea, *mutatis mutandis*, *Cara-Damiani împotriva Italiei* (dec.), nr. 35995/97, 28 martie 2000 și *Gelfmann împotriva Franței*, nr. 25875/03, pct. 59, 14 decembrie 2004].

87. După o apreciere globală a faptelor relevante în baza probelor prezentate în fața sa, Curtea concluzionează că nici starea de sănătate a reclamantului, nici suferința pe care acesta o pretinde, nu au atins în speță un nivel suficient de grav pentru a aduce atingere dreptului garantat de art. 3 din convenție.

88. Rezultă că acest capăt de cerere este în mod vădit nefondat și trebuie respins în temeiul art. 35 § 3 și 4 din convenție.

B. Cu privire la relele condiții de detenție

89. Reclamantul pretinde rele condiții de detenție în arestul Poliției Cluj și la Penitenciarul București-Jilava, precum și în timpul transportului său de la acest ultim penitenciar la cel din Bistrița.

1. Cu privire la admisibilitate

90. Curtea constată că acest capăt de cerere nu este în mod vădit nefondat în sensul art. 35 § 3 din convenție. De altfel, Curtea subliniază că acesta nu prezintă niciun alt motiv de inadmisibilitate. Prin urmare, este necesar să fie declarat admisibil.

2. Cu privire la fond

a) Argumentele părților

91. Reclamantul consideră că condițiile de detenție în arestul Poliției Cluj erau inumane și au contribuit la degradarea stării sale de sănătate, în ciuda faptului că a stat doar treisprezece zile acolo. În ceea ce privește condițiile de detenție în Penitenciarul București-Jilava, reclamantul afirmă că informațiile furnizate de Guvern sunt corecte în ceea ce privește dimensiunile celulelor și numărul de deținuți cazați în ele. Totuși, acesta notează faptul că apa nu era potabilă, că era improprie chiar și igienei personale și că toaleta era o gaură în sistemul de canalizare, că trebuia să folosească o sticlă pentru a împiedica șobolanii să intre în celule. Alimentele furnizate deținuților erau improprii consumului, astfel încât familia sa trebuia să îi asigure o alimentație adecvată stării sale de sănătate.

92. De asemenea, reclamantul subliniază că a fost supus unor tratamente inumane și degradante ca urmare a condițiilor în care a fost transferat de la Penitenciarul București-Jilava la cel de la Bistrița.

93. Guvernul ia act de faptul că reclamantul a fost reținut doar treisprezece zile în arestul

Poliției Cluj. Acesta recunoaște că, în penitenciarele românești, condițiile nu sunt aceleași cu cele existente în țările Europei de Vest, fără a atinge totuși gradul de inconfort care să ducă la concluzia că aceste condiții sunt inumane și degradante.

94. În ceea ce privește condițiile de detenție în Penitenciarul București-Jilava, Guvernul ia act de faptul că reclamantul a beneficiat de o detenție absolut conformă dispozițiilor legale române aplicabile în domeniu. Făcând trimitere la descrierea acestor condiții de detenție și la jurisprudența Curții în materie, acesta susține că, în speță, condițiile de detenție ale reclamantului erau conforme cu cerințele art. 3 din convenție. Acesta a prezentat o autorizație sanitară de funcționare a cabinetului medical al penitenciarului, conform căreia acesta era prevăzut cu o rețea de alimentare cu apă potabilă și subliniază că, după vizita CPT, penitenciarul a efectuat lucrări pentru a îmbunătăți calitatea apei. Guvernul subliniază că, în celula reclamantului, instalația sanitară era separată de restul camerei și că acesta putea exersa activități fizice timp de șaiszeci de minute pe zi.

95. Guvernul nu contestă faptul că reclamantul a fost transferat de la Penitenciarul Jilava la Penitenciarul Bistrița cu „vagonul-penitenciar”. Totuși, acesta contestă susținerile referitoare la lipsa unui aviz medical prealabil, invocând faptul că, ținând seama de dispozițiile legale în domeniu, ar fi trebuit să existe în mod obligatoriu. Acesta notează faptul că, începând cu ianuarie 2003, transportul deținuților se asigură doar cu vehicule rutiere.

b) Motivarea Curții

96. Curtea reamintește că art. 3 din convenție impune statului să se asigure că orice prizonier este deținut în condiții care sunt compatibile cu respectarea demnității umane, că modalitățile de executare a respectivei măsuri nu supun persoana în cauză unei suferințe sau unei încercări de o intensitate care să depășească nivelul inevitabil de suferință inerent detenției și că, având în vedere cerințele practice din închisoare, sănătatea și confortul prizonierului sunt asigurate în mod corespunzător (a se vedea, de exemplu, *Kudla*, citată anterior, pct. 92). În cazul evaluării condițiilor de detenție, trebuie să ținem seama de efectele cumulate ale acestora, precum și de susținerile specifice ale reclamantului (*Dougoz împotriva Greciei*, nr. 40907/98, pct. 46, CEDO 2001-II).

97. Curtea consideră că susținerile reclamantului sunt „credibile”, având în vedere nu doar faptul că reflectă realitățile descrise de CPT în diferitele rapoarte întocmite în urma vizitelor sale în penitenciarele românești, dar sunt confirmate parțial și de către Guvern.

98. Curtea evidențiază că, atât în arestul Poliției Cluj, cât și în Penitenciarul București-Jilava, chiar dacă reclamantul nu era constrâns să împartă patul, persoana în cauză dispunea de un spațiu vital foarte redus, de aproximativ 1,50-1,90 m² (a se vedea, *Kalachnikov împotriva Rusiei*, nr. 47095/99, pct. 97 *in fine*, CEDO 2002-VI). Pe de altă parte, aceasta consideră că trebuie să se țină seama de faptul că respectivul spațiu era în realitate chiar mai redus, din cauza mobilierului care micșora celulele.

99. De asemenea, Curtea ia act de faptul că, în arestul Poliției Cluj, toaletele improvizate existente în celule nu îndeplineau condițiile normale de igienă și intimitate (*Kalachnikov*, citată anterior, pct. 99). Făcând trimitere la condițiile de detenție descrise de părți, Curtea consideră că astfel de condiții sunt, în ansamblu, deosebit de grave, în ciuda duratei destul de scurte de detenție (*a contrario*, *Sakkopoulos împotriva Greciei*, nr. 61828/00, pct. 42, 15 ianuarie 2004 și *Georgiev împotriva Bulgariei*, nr. 47823/99, pct. 63-67, 15 decembrie 2005).

100. În ceea ce privește condițiile de detenție la Penitenciarul București-Jilava, trebuie să se ia act de faptul că persoana în cauză era închisă în celulă mare parte a zilei, beneficiind de activități în aer liber o perioadă foarte scurtă de timp și de acces la dușurile penitenciarului doar o dată pe săptămână. Pe de altă parte, Curtea constată că Guvernul nu a dovedit că în acest penitenciar apa era potabilă, în ciuda diferitelor programe aplicate pentru îmbunătățirea calității sale. Această stare de fapt ridică în sine o întrebare din perspectiva art. 3 din convenție.

101. Curtea reamintește că a constatat deja, în numeroase cauze, încălcarea art. 3 din convenție, în principal datorită lipsei de spațiu individual suficient [a se vedea, printre altele, *Petrea împotriva României*, nr. 4792/03, pct. 45 și urm., 29 aprilie 2008, *Seleznev împotriva Rusiei*, nr. 15591/03, pct. 46-47, și *Khoudoyorov împotriva Rusiei*, nr. 6847/02, pct. 104 și următoarele, CEDO 2005-X (fragmente)]. Curtea admite că, în speță, nimic nu indică faptul că a existat într-adevăr intenția de a-l umili sau înjosi pe reclamant. Cu toate acestea, absența unui astfel de scop nu poate exclude o constatare a încălcării art. 3. Curtea consideră că respectivele condiții de detenție l-au supus pe acesta unei încercări de o intensitate care depășește nivelul inevitabil de suferință inerent detenției.

102. Fără a insista asupra condițiilor în care reclamantul a fost transferat la Penitenciarul Bistrița, Curtea ia, totuși, act de faptul că ar fi de preferat să se asigure transferul deținuților bolnavi în condiții corespunzătoare, pentru a-i scuti de trasee foarte lungi și penibile și pentru a le asigura o supraveghere medicală corespunzătoare în caz de urgență medicală.

Prin urmare, a fost încălcat art. 3 din convenție ca urmare a condițiilor de detenție suportate de reclamant.

II. Cu privire la pretinsa încălcare a art. 5 § 3 din convenție

103. Reclamantul pretinde că nu a fost adus de îndată în fața unui judecător sau a altui magistrat împuternicit cu exercitarea atribuțiilor judiciare. Acesta invocă art. 5 § 3 din convenție, ale cărui dispoziții relevante se citesc după cum urmează:

„Orice persoană arestată sau deținută, în condițiile prevăzute de paragraful 1 lit. c) din prezentul articol, trebuie adusă de îndată înaintea unui judecător sau a altui magistrat împuternicit prin lege cu exercitarea atribuțiilor judiciare [...]”.

A. Cu privire la admisibilitate

104. Curtea constată că acest capăt de cerere nu este în mod vădit nefondat în sensul art. 35 § 3 din convenție. De altfel, Curtea subliniază că acesta nu prezintă niciun alt motiv de inadmisibilitate. Prin urmare, este necesar să fie declarat admisibil.

B. Cu privire la fond

105. Reclamantul invocă faptul că, în dreptul român, procurorul nu este un magistrat în sensul art. 5 § 3 din convenție, nefiind independent și imparțial în raport cu executivul.

106. Guvernul nu a prezentat observații cu privire la acest punct.

107. Curtea face trimitere la principiile fundamentale care rezultă din jurisprudența sa și care determină condițiile în care o persoană arestată trebuie adusă de îndată în fața unui judecător sau a altui magistrat împuternicit cu exercitarea atribuțiilor judiciare în sensul art. 5 § 3 din convenție [*Pantea împotriva României*, nr. 33343/96, pct. 236-242, CEDO 2003-VI (fragmente)]. Aceasta reamintește că un control judiciar al detenției trebuie să se efectueze automat. Nu se poate exercita ca urmare a unei cereri formulate în prealabil de deținut [*Aquilina împotriva Maltei* (GC), nr. 25642/94, pct. 49, CEDO 1999-III]. Curtea a considerat că o perioadă de arest preventiv de trei zile și douăzeci și trei de ore fără control judiciar a depășit limitele stricte de timp stabilite la art. 5 § 3 (*Kanzhov împotriva Bulgariei*, nr. 68294/01, pct. 66, 6 noiembrie 2008).

108. În speță, Curtea evidențiază că reclamantul a fost arestat preventiv prin ordonanța procurorului din 20 ianuarie 2001 pentru o perioadă de treizeci de zile și că a fost arestat și încarcerat în aceeași zi. Abia la 9 februarie 2001, Curtea Supremă de Justiție a examinat temeinicia arestării sale, care, fapt necontestat de nimeni, prezenta garanțiile impuse de art. 5 § 3 din convenție. Astfel, durata integrală a detenției reclamantului înainte de a fi adus în fața

unui judecător sau a unui alt magistrat în sensul art. 5 § 3 se ridică la nouăsprezece zile. Guvernul nu a prezentat nicio justificare care să explice această întârziere.

109. Reiese că, în prezenta cauză, reclamantul nu a fost adus „de îndată” în fața unui judecător sau a altui magistrat împuternicit prin lege cu exercitarea atribuțiilor judiciare.

Prin urmare, a fost încălcat art. 5 § 3 din convenție.

III. Cu privire la pretinsa încălcare a art. 8 din convenție

110. De asemenea, reclamantul se plânge de o atingere adusă dreptului la respectarea vieții sale private, ca urmare a interceptării convorbirilor sale telefonice, a punerii sub ascultare a biroului său și a interdicției privind exercitarea drepturilor sale părintești. Acesta invocă art. 8 din convenție, formulat după cum urmează:

1. „Orice persoană are dreptul la respectarea vieții sale private și de familie, a domiciliului său și a corespondenței sale.

2. Nu este admis amestecul unei autorități publice în exercitarea acestui drept decât în măsura în care acest amestec este prevăzut de lege și dacă constituie o măsură care, într-o societate democratică, este necesară pentru securitatea națională, siguranța publică, bunăstarea economică a țării, apărarea ordinii și prevenirii faptelor penale, protejarea sănătății sau a moralei, ori protejarea drepturilor și libertăților altora.”

111. Curtea constată că, pe de o parte, acest capăt de cerere vizează interceptarea convorbirilor telefonice ale reclamantului și punerea sub ascultare a biroului său și, pe de altă parte, interdicția privind exercitarea drepturilor sale parentale din cauza condamnării penale.

A. Interceptarea convorbirilor telefonice ale reclamantului și punerea sub ascultare a biroului său

112. Reclamantul consideră că interceptarea convorbirilor telefonice ale lui V.A., înregistrarea din 10 ianuarie 2001 de către G.L. și punerea sub ascultare a biroului său la 19 ianuarie 2001 reprezintă atingeri aduse respectării dreptului său la viață privată.

1. Cu privire la admisibilitate

113. Reclamantul consideră că, deși înregistrările convorbirilor lui V.A. nu l-au vizat direct, acestea au fost folosite ca mijloc de probă împotriva sa în cadrul procedurii penale, ceea ce echivalează cu o imixtiune directă în viața sa privată. Conform acestuia, o astfel de imixtiune era cu atât mai gravă cu cât nicio cale de atac nu îi era disponibilă în dreptul intern pentru a verifica înregistrările privind terți.

114. În ceea ce privește înregistrarea realizată de G.L., reclamantul consideră că realizarea unor înregistrări de către persoane particulare lasă loc arbitrarului, persoanele vizate fiind în imposibilitate totală de a se apăra.

115. Guvernul consideră că reclamantul nu se poate pretinde victimă a unei ingerințe în dreptul său la respectarea vieții private ca urmare a înregistrării convorbirilor lui V.A., în măsura în care niciuna dintre convorbirile sale telefonice nu a fost interceptată. În ceea ce privește interceptarea realizată de G.L. la 10 ianuarie 2001, Guvernul ia act de faptul că aceasta nu a fost nici dispusă, nici realizată de autoritățile de stat, ci de o persoană particulară, din proprie inițiativă.

116. Curtea reamintește că, în conformitate cu jurisprudența sa, art. 34 din convenție desemnează prin „victimă” persoana direct afectată de acțiunea sau omisiunea în cauză, existența unei încălcări a cerințelor convenției fiind înțeleasă chiar în absența prejudiciului [Stoicescu împotriva României (revizie), nr. 31551/96, pct. 55, 21 septembrie 2004].

117. Curtea ia act de faptul că reclamantul se plânge de o atingere adusă dreptului la respectarea vieții sale private ca urmare a interceptărilor convorbirilor telefonice ale lui V.A.

în procedura penală îndreptată împotriva sa. În această privință, trebuie să se ia act de faptul că interceptările în cauză au vizat doar convorbirile lui V.A. cu terți, nicio convorbire a reclamantului nefiind interceptată cu această ocazie. Prin urmare, în speță, drepturile reclamantului nu au fost lezate în mod concret de o măsură internă (*a contrario*, *Khan împotriva Regatului Unit*, nr. 35394/97, CEDO 2000-V). În măsura în care reclamantul consideră că i-a fost adusă atingere dreptului la respectarea vieții sale private ca urmare a folosirii respectivelor înregistrări ca probe ale acuzației în cadrul procedurii penale îndreptate împotriva sa, Curtea consideră că acest aspect intră sub incidența admisibilității probelor și, în consecință, a art. 6 din convenție, și nu a art. 8 citat anterior.

118. Având în vedere cele de mai sus, Curtea consideră că reclamantul nu se poate pretinde victimă, în sensul art. 34 din convenție, a interceptării convorbirilor telefonice ale lui V.A. cu terți. Reiese că acest capăt de cerere este incompatibil *ratione personae* cu dispozițiile convenției în sensul art. 35 § 3 și trebuie respins în temeiul art. 35 § 4.

119. În ceea ce privește înregistrarea realizată de G.L. la 10 ianuarie 2001, Curtea constată că interceptarea convorbirilor a fost realizată de o persoană particulară, fără ca linia reclamantului să fie inclusă pe lista de ascultare de către autorități. Înregistrarea în litigiu a fost efectuată de o persoană particulară, care a trimis-o ulterior parchetului. În aceste circumstanțe, Curtea consideră că ingerința denunțată nu le putea fi atribuită autorităților române, deoarece acestea din urmă nu puteau, în principiu, fi considerate responsabile de acțiunile persoanelor particulare [*Borghi împotriva Italiei* (dec.), nr. 54767/00, 20 iunie 2002 și *Van Vondel împotriva Țărilor de Jos*, nr. 38258/03, pct. 49, 25 octombrie 2007]. În plus, această înregistrare nu a fost folosită ca probă a acuzației în cadrul procedurii penale îndreptate împotriva reclamantului.

120. Reiese că acest capăt de cerere este în mod vădit nefondat și trebuie respins în temeiul art. 35 § 3 și 4 din convenție.

121. Cu toate acestea, Curtea constată că respectivul capăt de cerere privind punerea sub ascultare a biroului reclamantului la 19 ianuarie 2001 nu este în mod vădit nefondat în sensul art. 35 § 3 din convenție. De asemenea, Curtea subliniază că aceasta nu prezintă niciun alt motiv de inadmisibilitate. Prin urmare, este necesar să fie declarat admisibil.

2. Cu privire la fond

a) Argumentele părților

122. Reclamantul pretinde o atingere adusă vieții sale private ca urmare a punerii sub ascultare a biroului său și a interceptării convorbirilor sale la 19 ianuarie 2001. Acesta consideră că dispozițiile Codului de procedură penală care reglementează înregistrarea convorbirilor nu respectă condiția de previzibilitate impusă de art. 8 din convenție.

123. Guvernul nu contestă că a avut loc o imixtiune în dreptul reclamantului la respectarea vieții sale private și de familie, dar consideră, totuși, că această imixtiune îndeplinea condițiile impuse de art. 8 § 2. Pentru a ajunge la această concluzie, Guvernul invocă faptul că imixtiunea era prevăzută de lege, și anume art. 91¹-91⁴ C. proc. pen., care respectau condițiile de accesibilitate și previzibilitate și prezentau garanții suficiente împotriva arbitrarului. Acesta consideră că, în speță, imixtiunea era necesară, interceptarea convorbirilor telefonice fiind realizată în scopul de a preveni și de a pedepsi infracțiunile și că era, de asemenea, proporțională cu scopul legitim urmărit, deoarece autoritățile nu ar fi putut obține informațiile respective prin mijloace mai puțin restrictive.

b) Motivarea Curții

124. Curtea subliniază că înregistrarea propunerilor reclamantului se consideră o „imixtiune a unei autorități publice” în exercitarea dreptului garantat de art. 8 (*Vetter*

împotriva Franței, nr. 59842/00, pct. 20, 31 mai 2005). Acest punct nu a fost, de altfel, disputat în speță.

125. Curtea reamintește că, pentru a fi conformă cu art. 8 din convenție, o astfel de imixtiune trebuie să fie prevăzută de lege. Expresia „prevăzută de lege” impune nu numai respectarea dreptului intern, ci se referă, de asemenea, la calitatea legii, care trebuie să fie compatibilă cu principiul supremației dreptului (*Khan împotriva Regatului Unit*, nr. 35394/97, pct. 26, CEDO 2000-V). În contextul supravegherii secrete exercitate de autoritățile publice, dreptul intern trebuie să ofere protecție împotriva imixtiunii arbitrare în exercitarea dreptului unei persoane protejată de art. 8 (*Vetter*, citată anterior, pct. 26).

126. În speță, Curtea observă că părțile convin asupra faptului că temeiul legal al ingerinței îl constituie art. 91¹-91⁴ C. proc. pen. Curtea reamintește că a examinat deja aceste dispoziții legale în contextul interceptării convorbirilor telefonice în România înainte de modificarea Codului de procedură penală prin Legea nr. 281/2003, într-o cauză în care a constatat că examinarea minuțioasă a acestora evidențiază deficiențe incompatibile cu gradul minim de protecție impus de supremația dreptului într-o societate democratică (*Calmanovici împotriva României*, nr. 42250/02, pct. 121-126, 1 iulie 2008). Aceasta observă că Guvernul nu a oferit niciun element care să conducă la o concluzie diferită în prezenta cauză.

127. Curtea observă, de asemenea, că noul cadru legislativ impus de Legea nr. 281/2003 care prevede numeroase garanții în materie de interceptare și de transcriere a convorbirilor, de arhivare a datelor relevante și de distrugere a celor care nu sunt relevante (*Dumitru Popescu*, citată anterior, pct. 45-46 și 82), ulterior faptelor în cauză, nu poate influența concluzia Curții în prezenta cauză.

Prin urmare, a fost încălcat art. 8 din convenție.

B. Interdicția privind exercitarea drepturilor părintești ale reclamantului

1. Cu privire la admisibilitate

128. Curtea constată că acest capăt de cerere nu este în mod vădit nefondat în sensul art. 35 § 3 din convenție. De altfel, aceasta constată că nu există niciun motiv de inadmisibilitate. Prin urmare, este necesar să fie declarat admisibil.

2. Cu privire la fond

a) Argumentele părților

129. Reclamantul pretinde o atingere adusă respectării vieții sale private și de familie, ca urmare a interzicerii automate și absolute, prin hotărârea din 17 iunie 2002, în temeiul art. 64 și 71 C. pen., a exercitării a drepturilor părintești asupra fiicei sale minore pe perioada executării pedepsei cu închisoarea. Acesta subliniază că, potrivit art. 61 alin. (1) C. pen., pedepsele accesorii se consideră executate doar la sfârșitul executării pedepsei și nu pe parcursul eliberării condiționate a persoanei în cauză.

130. Guvernul evidențiază modificarea Codului penal, aplicarea pedepsei accesorii constând în interzicerea dreptului prevăzut la art. 64 lit. d) fiind mai departe lăsată la aprecierea instanțelor desemnate cu procedura penală împotriva acuzatului (supra, pct. 66). În plus, Guvernul solicită Curții să țină seama de faptul că măsura respectivă nu i-a fost aplicată reclamantului decât în perioada 17 iunie 2002, data condamnării sale definitive, și 25 iulie 2003, data punerii sale în libertate condiționată.

b) Motivarea Curții

131. În ceea ce privește interdicția automată a exercitării drepturilor părintești, în temeiul

art. 64 și 71 C. pen., astfel cum erau redactate la momentul faptelor, Curtea reamintește că a stabilit deja că aplicarea unei asemenea măsuri, prin efectul legii, fără un control din partea instanțelor în ceea ce privește tipul de infracțiune și interesul minorilor, nu poate răspunde cerințelor primordiale legate de interesele copiilor și, prin urmare, urmări un scop legitim, cum ar fi protejarea sănătății, eticii sau educației minorilor. Astfel, aceasta a concluzionat că a avut loc o încălcare a dreptului la respectarea vieții de familie garantat de art. 8 din convenție (*Sabou și Pîrcălab*, citată anterior, pct. 48-49 și *Calmanovici*, citată anterior, pct. 143).

132. Având în vedere probele care i-au fost prezentate, Curtea consideră că Guvernul nu a prezentat nicio faptă și niciun argument care să poată conduce la o concluzie diferită în prezenta speță. Mai exact, aceasta reține că infracțiunea de trafic de influență pentru care reclamantul a fost condamnat era complet străină problemelor legate de autoritatea părintească și că, în niciun moment, nu s-a invocat lipsa de îngrijire sau relele tratamente din partea sa față de copilul său minor, interdicția respectivă decurgând în mod automat și absolut din articolele din Codul penal menționate anterior. În plus, dacă trebuie salută modificarea Codului penal, acest element ulterior faptelor relevante nu poate duce la o concluzie diferită a Curții în speță.

Prin urmare, a fost încălcat art. 8 din convenție.

IV. Cu privire la pretinsa încălcare a art. 6 § 1 din convenție

133. Reclamantul se plânge că a fost condamnat în baza unor probe care nu au fost obținute în mod legal în temeiul dreptului intern și al art. 8 din convenție, și anume înregistrările convorbirilor sale și cele ale lui V.A. Acesta identifică o încălcare a art. 6 § 1 din convenție, care prevede următoarele în partea sa relevantă:

„1. Orice persoană are dreptul la judecarea în mod echitabil [...] a cauzei sale [...] de către o instanță [...] care va hotărî [...] asupra temeiniciei oricărei acuzații în materie penală îndreptate împotriva sa [...]”

A. Cu privire la admisibilitate

1. Argumentele părților

134. Reclamantul consideră că a fost condamnat în baza unor probe obținute în mod ilegal. Acesta consideră că înregistrările convorbirilor lui V.A. cu terți nu puteau fi folosite ca mijloace de probă în măsura în care au fost obținute prin încălcarea dreptului intern. Acesta remarcă faptul că punerea sub ascultare a biroului său și înregistrarea convorbirilor sale cu G.L. la 19 ianuarie 2001 au fost realizate la inițiativa parchetului.

135. Guvernul subliniază faptul că Curtea Supremă și-a întemeiat deciziile pe ansamblul documentelor din dosar, fără a acorda o importanță deosebită transcrierilor înregistrărilor convorbirilor. De asemenea, acesta ia act de faptul că interceptarea convorbirilor lui V.A. și ale reclamantului a fost dispusă în conformitate cu dispozițiile naționale în vigoare la momentul faptelor și că înregistrarea realizată de G.L. din proprie inițiativă, la 10 ianuarie 2001, nu a fost luată în considerare de Curtea Supremă ca mijloc de probă.

2. Motivarea Curții

136. Curtea face trimitere la principiile fundamentale care rezultă din jurisprudența sa și care determină caracterul echitabil al unei proceduri, în sensul art. 6 § 1 din convenție, în cazul instrumentării unei probe obținute prin încălcarea dreptului garantat de convenție [*Bykov împotriva Rusiei* (GC), nr. 4378/02, pct. 88-93, 10 martie 2009, și jurisprudența citată).

137. Curtea subliniază că, dacă art. 6 garantează dreptul la un proces echitabil, acesta nu

reglementează totuși admisibilitatea probelor ca atare, materie reglementată în principal de dreptul intern [*Teixeira de Castro împotriva Portugaliei*, 9 iunie 1998, pct. 34, *Culegere* 1998-IV, și *Jalloh împotriva Germaniei* (GC), nr. 54810/00, pct. 94-96, CEDO 2006-IX]. Aceasta nu scutește Curtea de obligația de a afla dacă, în speță, procedura în litigiu, considerată ca un întreg, inclusiv modul în care au fost obținute elementele de probă, a fost echitabilă (a se vedea, în special, *Khan*, citată anterior, pct. 34, *P.G. și J.H. împotriva Regatului Unit*, nr. 44787/98, pct. 76, CEDO 2001-IX, și *Heglas împotriva Republicii Cehe*, nr. 5935/02, pct. 89-92, 1 martie 2007).

138. Cu titlu preliminar, Curtea ia act de faptul că a considerat că doar interceptarea convorbirii reclamantului cu G.L. din 19 ianuarie 2001 a adus atingere dreptului garantat de art. 8 din convenție. Ținând seama de faptul că, în principiu, Curtea nu trebuie să se pronunțe cu privire la admisibilitatea anumitor tipuri de elemente de probă, de exemplu, a elementelor obținute în mod ilegal în ceea ce privește dreptul intern (*Bykov*, citată anterior, pct. 89), aceasta va examina doar în ce măsură a influențat folosirea ca mijloc de probă a interceptării convorbirii reclamantului cu G.L., din 19 ianuarie 2001, echitatea procedurii în ansamblul său.

139. În speță, reclamantul a avut posibilitatea să conteste legalitatea punerii sub ascultare a biroului său, în cursul dezbaterilor contradictorii în fața primei instanțe și în motivările căilor sale de atac. Este adevărat că acesta nu a putut contesta autenticitatea înregistrărilor din cauza lipsei mijloacelor tehnice (a se vedea supra, pct. 35). Totuși, în speță, Curtea Supremă a examinat acest argument al reclamantului și a considerat înregistrarea fiabilă, făcând trimitere la o serie de indicii, și, în special, la atitudinea reclamantului care, în timpul urmăririi penale, nu a contestat realitatea întâlnirii sale cu G.L. (a se vedea supra, pct. 39).

140. De asemenea, Curtea ia act de faptul că, pentru a demara ancheta împotriva reclamantului, autoritățile nu s-au bazat pe înregistrarea în litigiu. Cu privire la acest punct, trebuie să se ia act de faptul că, astfel cum au stabilit instanțele naționale, elementele care au declanșat ancheta au fost declarația lui V.A., urmată de declarațiile lui G.L. și G.M. (a se vedea supra, pct. 38).

141. Curtea consideră că, în speță, trebuie să se acorde importanță circumstanței conform căreia înregistrarea în litigiu nu a reprezentat singurul mijloc de probă supus aprecierii suverane a judecătorilor [a se vedea, *Dumitru Popescu (nr. 2)*, citată anterior, pct. 110]. În fapt, parchetul și instanțele superioare au comparat înregistrarea cu alte elemente de probă, precum declarațiile martorilor, procesul-verbal de percheziție, o expertiză criminalistică și alte elemente, dintre care înregistrarea în litigiu a contat, bineînțeles, în decizia instanțelor naționale de a-l condamna pe reclamant, dar fără a constitui totuși elementul unic care a stat la baza convingerii lor cu privire la vinovăția acestuia (a se vedea supra, pct. 40). În plus, reclamantul a avut posibilitatea să ceară ca G.L. să fie audiat cu privire la esențialul declarațiilor sale în fața Curții Supreme de Justiție (a se vedea supra, pct. 34). În plus, Curtea Supremă și-a întemeiat hotărârea pe mărturia reclamantului din timpul instrumentării cauzei penale, după ce și-a motivat alegerea de a prefera această declarație și nu pe cea făcută în etapa judecării (a se vedea supra, pct. 38, *in fine*). În ceea ce privește elementele furnizate, nimic nu conduce la concluzia că aprecierea acestora de către Curtea Supremă a fost arbitrară sau că drepturile apărării reclamantului nu au fost respectate suficient.

142. Având în vedere cele de mai sus, Curtea consideră că folosirea înregistrării în litigiu ca probă a acuzației nu l-a privat pe reclamant de un proces echitabil. Rezultă că acest capăt de cerere este în mod vădit nefondat și trebuie respins în temeiul art. 35 § 3 și 4 din convenție.

V. Cu privire la pretinsa încălcare a art. 6 § 3 lit. d) din convenție

143. Reclamantul pretinde că nu a putut audia sau solicita audierea martorilor acuzației în timpul urmăririi penale, încălcând art. 6 § 1 și 3 din convenție, care prevede în părțile sale relevante:

- „1. Orice persoană are dreptul la judecarea în mod echitabil [...] a cauzei sale [...] de către o instanță [...] care va hotărî [...] asupra temeiniciei oricărei acuzații în materie penală îndreptate împotriva sa [...] [...]”
3. Orice acuzat are, în special, dreptul [...]
- d) să întrebe sau să solicite audierea martorilor acuzații [...]”

A. Cu privire la admisibilitate

1. Argumentele părților

144. Reclamantul consideră că, având în vedere că a audiat singur martorii în timpul urmăririi penale, procurorul a încălcat dispozițiile din dreptul intern și, în consecință, art. 6 § 3 din convenție. Acesta declară că nu putea contesta declarațiilor lui V.A. și înregistrarea convorbirilor sale telefonice cu terți, în măsura în care aceste probe au fost obținute în dosarul care îl viza pe V.A.

145. Guvernul evidențiază că dreptul la apărare al reclamantului nu a fost încălcat în măsura în care a avut posibilitatea de a solicita audierea martorilor acuzații în timpul procedurii judiciare în fața Curții Supreme de Justiție.

2. Motivarea Curții

146. Curtea face trimitere la principiile fundamentale care rezultă din jurisprudența sa și care determină caracterul echitabil al unei proceduri, în sensul art. 6 § 1 și 3 d) din convenție, în ceea ce privește dezbaterile contradictorii și instrumentarea probelor în prezența inculpatului (*Reiner și alții împotriva României*, nr. 1505/02, pct. 67-70, 27 septembrie 2007 și jurisprudența citată). Aceasta reamintește că dreptul la apărare este restrâns în mod incompatibil cu garanțiile de la art. 6 în cazul în care condamnarea se bazează, în întregime sau într-o proporție considerabilă, pe depozițiile unui martor pe care inculpatul nu l-a putut audia sau în cazul căreia nu a putut solicita audierea, nici la stadiul de instrumentare, nici în cursul dezbaterilor (*A.M. împotriva Italiei*, 14 decembrie 1999, nr. 37019/97, CEDO 1999-IX, pct. 25 și *Sad'di împotriva Franței*, hotărârea din 20 septembrie 1993, seria A nr. 261-C, p. 56-57, pct. 43-44).

147. Curtea ia act de faptul că, în speță, parchetul și-a întemeiat rechizitoriul pe declarațiile martorilor audiați în timpul cercetării penale fără ca reclamantul sau reprezentantul său să fie prezenți. Cu toate acestea, Curtea constată că, la cererea reclamantului, majoritatea martorilor ale căror declarații făcute în timpul cercetării au contribuit la condamnarea sa, inclusiv V.A., au fost audiați de Curtea Supremă în prezența sa și a avocatului său. Conform Curții, această ocazie era adecvată și suficientă pentru a-i permite reclamantului să conteste mărturiile acuzații menționate anterior și să audieze autorii [*Craxi împotriva Italiei (nr. 1)*, nr. 34896/97, pct. 85, 5 decembrie 2002].

148. Curtea constată că doar martorul T.F. nu a fost audiat de Curtea Supremă de Justiție. Prin urmare, nici la stadiul de cercetare, nici în timpul dezbaterilor, reclamantul nu a putut audia sau solicita audierea acestui martor. Chiar dacă declarația acestui martor a fost citită în fața instanței, reclamantul nu a putut controla credibilitatea acestuia, nici arunca o umbră de îndoială asupra declarației sale. Cu toate acestea, Curtea constată că, astfel cum reiese din dosar, Curtea Supremă de Justiție și-a întemeiat condamnarea reclamantului nu doar pe această declarație, ci și pe un ansamblu de elemente de probă, în cadrul cărora declarațiile celorlalți martori ocupau un loc important (*Artnier împotriva Austriei*, hotărârea din 28 august 1992, seria A nr. 242-A, pct. 2). Prin urmare, condamnarea reclamantului nu s-a bazat, în întregime sau într-o proporție considerabilă, pe declarația lui T.F.

149. Având în vedere cele de mai sus, acest capăt de cerere este în mod vădit nefondat și trebuie respins în temeiul art. 35 § 3 și 4 din convenție.

VI. Cu privire la pretinsa încălcare a art. 6 § 2 din convenție

150. Reclamantul consideră că campania de presă îndreptată împotriva sa la inițiativa procurorului și care s-a materializat prin numeroase articole în presă a adus atingere dreptului său de a fi prezumat nevinovat până ce vinovăția sa era legal stabilită, drept garantat de art. 6 § 2 din convenție, formulat după cum urmează:

„Orice persoană acuzată de o infracțiune este prezumată nevinovată până ce vinovăția sa va fi legal stabilită.”

A. Cu privire la admisibilitate

151. Curtea constată că acest capăt de cerere nu este în mod vădit nefondat în sensul art. 35 § 3 din convenție. De altfel, Curtea subliniază că acesta nu prezintă niciun alt motiv de inadmisibilitate. Prin urmare, este necesar să fie declarat admisibil.

B. Cu privire la fond

1. Argumentele părților

152. Reclamantul subliniază că arestarea sa preventivă a fost pe larg mediatizată și că o conferință de presă a fost organizată de parchet pentru a oferi informații cu privire la arestarea sa. Acesta ia act de faptul că articolele de presă, ale căror titluri lăsau să se subînțeleagă faptul că era vinovat, făceau referire la evenimente din viața sa privată. Acesta evidențiază faptul că, în cadrul conferinței de presă din aprilie 2001, ministrul justiției de la momentul respectiv a afirmat că presa a jucat un anumit rol în îndepărtarea reclamantului și a soției sale din sistemul judiciar.

153. În sfârșit, reclamantul subliniază că articolele apărute la momentul arestării sale aveau ca scop să îl stigmatizeze și să lase impresia că era vinovat de faptele imputate. Chiar dacă presa trebuie să joace un rol important într-o societate democratică, acesta consideră că, în speță, difuzarea informațiilor care îl vizau înainte de condamnare a adus atingere dreptului său de a fi prezumat nevinovat.

154. Guvernul admite că, în conformitate cu jurisprudența constantă a Curții, o atingere adusă prezumției de nevinovăție poate fi generată nu doar de un magistrat sau de o instanță, ci și de alte autorități publice. Totuși, în prezenta cauză, autoritățile, și în special parchetul, au fost foarte prudente în ceea ce privește comunicarea informațiilor privind ancheta desfășurată împotriva reclamantului. Presa chiar a reproșat autorităților lipsa de cooperare.

155. Guvernul subliniază că reclamantul era președintele secției penale a Curții de Apel Cluj, ocupând astfel una dintre cele mai înalte poziții în sistemul judiciar român. Arestarea unei asemenea personalități reprezenta o foarte bogată sursă de informații și speculații, cu atât mai mult cu cât era vorba de prima arestare a unui magistrat. Conform Guvernului, speculațiile și comentariile presei reprezintă doar punctele de vedere ale jurnaliștilor și nu pot duce la concluzia că procurorul a demarat o campanie de presă de mare amploare împotriva reclamantului. Acesta ia act de faptul că reclamantul nu a citat nicio afirmație concretă făcută de reprezentanții parchetului, limitându-se la a afirma, în mod general, că prezentarea cazului său în presă a avut la bază intenția procurorului de a aduce atingere prezumției de nevinovăție.

2. Motivarea Curții

156. Curtea reamintește că, dacă principiul prezumției de nevinovăție consacrat de art. 6 § 2 este inclus printre elementele procesului penal echitabil cerut de art. 6 § 1, acesta nu se

limitează la o garanție procedurală în materie penală: sfera sa de aplicare este mai vastă și impune ca niciun reprezentant al statului să nu declare că o persoană este vinovată de săvârșirea vreunei infracțiuni mai înainte ca vinovăția sa să fie stabilită de o instanță (*Allenet de Ribemont*, hotărârea din 10 februarie 1995, seria A nr. 308, p. 17, pct. 35-36).

157. În plus, Curtea precizează că o atingere adusă prezumției de nevinovăție poate fi generată nu doar de un judecător sau de o instanță, ci și de alte autorități publice (*Daktaras împotriva Lituaniei*, nr. 42095/98, pct. 41-42, CEDO 2000-X). În această privință, ea subliniază importanța alegerii termenilor de către agenții de stat în declarațiile pe care le formulează înainte ca o persoană să fie judecată și găsită vinovată de săvârșirea unei infracțiuni. Astfel, ea consideră că ceea ce contează în scopul aplicării dispoziției citate anterior, este sensul real al declarațiilor respective și nu forma lor textuală (*Lavens împotriva Letoniei*, hotărârea din 28 noiembrie 2002, nr. 58442/00, pct. 126).

158. Curtea recunoaște că art. 6 § 2 nu poate împiedica autoritățile, în ceea ce privește art. 10 din convenție, să informeze publicul cu privire la anchetele penale în curs, ci necesită ca ele să facă acest lucru cu toată discreția și rezerva pe care o impune respectarea prezumției de nevinovăție (*Allenet de Ribemont*, citată anterior, pct. 38). De asemenea, aceasta reamintește că o campanie de presă virulentă poate, în anumite cazuri, dăuna echității procesului, influențând opinia publică și, chiar prin aceasta, judecătorii care trebuiau să se pronunțe cu privire la vinovăția inculpatului [a se vedea *Akay împotriva Turciei* (dec.), nr. 34501/97, 19 februarie 2002; *Priebke împotriva Italiei* (dec.), nr. 48799/99, 5 aprilie 2001].

159. Curtea ia act de faptul că, în speță, reclamantul se plânge de afirmațiile publice ale procurorului care a instrumentat cauza în cadrul unei conferințe de presă după arestarea sa preventivă, precum și în cadrul unei campanii de presă generate de această intervenție. De asemenea, acesta face trimitere la afirmațiile ministrului justiției din aprilie 2001.

160. Curtea evidențiază că, în speță, interesul ziarelor pentru cauză și importanța pe care o avea în ochii opiniei publice erau generate de poziția ocupată de reclamant, președinte al secției penale a Curții de Apel Cluj, în contextul luptei împotriva corupției, un subiect de interes atât pentru autoritățile naționale, cât și pentru publicul larg. Curtea consideră că, într-o societate democratică, sunt inevitabile comentarii uneori severe din partea presei cu privire la o cauză sensibilă care, precum cea a reclamantului, contesta moralitatea persoanelor numite să facă dreptate.

161. Curtea ia act de faptul că, la 22 ianuarie 2001, a fost făcut public un comunicat de presă și o conferință de presă a fost organizată de parchetul care ancheta cauza. Conținutul comunicatului de presă nu a fost nici furnizat de părți, nici prezentat de cotidienele în cauză. Ca și Guvernul, Curtea ia act de faptul că reclamantul s-a limitat la a indica titlurile cotidianelor pe care le contesta, fără a preciza totuși afirmațiile procurorului care ar fi adus atingere dreptului său de a fi prezumat nevinovat.

162. Curtea observă că, făcând referire la diferite surse, cotidienele au relatat despre arestarea reclamantului, precum și despre faptele de care era acuzat. În plus, aceasta constată că majoritatea edițiilor cotidianelor din 22 ianuarie 2001 au făcut caz de discreția anchetatorilor în prezenta cauză.

163. În această privință, Curtea reamintește că problema dacă declarația unui agent public reprezintă o încălcare a principiului prezumției de nevinovăție trebuie soluționată în contextul circumstanțelor deosebite în care a fost formulată declarația în litigiu (*Adolf împotriva Austriei*, hotărârea din 26 martie 1982, seria A nr. 49, p. 17-19, pct. 36-41). Este adevărat că două cotidiene prezentate de reclamant, publicate la 22 și, respectiv, 23 ianuarie 2001, citau autoritățile (a se vedea supra, pct. 18 și 20 *in fine*). Totuși, Curtea constată că acestea sunt singurele cotidiene, printre cele aproximativ douăzeci de articole apărute în cele două zile în cauză care i-au citat pe procurori, celelalte făcând rezumate ale faptelor reproșate reclamantului și ale arestării sale (a se vedea supra, pct. 21). De altfel, aceste cotidiene nu specifică în mod clar contextul în care procurorii au făcut astfel de declarații. Prin urmare, Curtea consideră că nu s-a stabilit dacă aceste declarații reprezintă declarații de vinovăție,

făcute de un agent public, care să încalce art. 6 § 2 din convenție. În plus, dacă declarațiile, în special referirile la vinovăția reclamantului, suscită anumite preocupări, Curtea admite că acestea pot fi înțelese ca o simplă modalitate pentru procuror de a afirma că existau suficiente probe pentru a susține un verdict de vinovăție din partea instanței și, astfel, de a justifica începerea urmăririi penale (a se vedea supra, pct. 21 și *Butkevicius împotriva Lituaniei*, nr. 48297/99, pct. 52, 26 martie 2002).

164. Curtea consideră că, astfel cum reiese din articolele de presă prezentate de reclamant, afirmațiile ministrului justiției de la 25 aprilie 2001 nu pot fi interpretate ca aducând atingere dreptului reclamantului la prezumția de nevinovăție.

165. De asemenea, Curtea ia act de faptul că, începând cu 22 ianuarie 2001, cauza a fost comentată pe larg de presa locală și națională. În această privință, dacă anumite cotidiane și-au nuanțat declarațiile cu privire la faptele reținute în sarcina reclamantului, altele nu au acordat nicio atenție, prezentându-l ca autor al faptelor pretinse (a se vedea supra, pct. 22). Totuși, autoritățile naționale nu pot fi considerate responsabile de acțiunile presei (*mutatis mutandis*, *Y.B. și alții împotriva Turciei*, nr. 48173/99 și 48319/99, pct. 48, 28 octombrie 2004).

166. În plus, Curtea ia act de faptul că articolele care îl vizau pe reclamant au apărut în ianuarie, februarie și aprilie 2001, la momentul arestării și trimiterii sale în judecată. La 11 iulie 2001, reclamantul a fost condamnat în primă instanță de Curtea Supremă de Justiție. Prin urmare, s-a scurs o anumită perioadă de timp între evenimentele pe care reclamantul își bazează susținerile din perspectiva art. 6 § 2 din convenție și momentul condamnării sale (*Mircea împotriva României*, nr. 41250/02, pct. 74, 29 martie 2007). În plus, trebuie să se ia act de faptul că instanțele care trebuiau să examineze cauza erau alcătuite în totalitate din judecători profesioniști. Spre deosebire de membrii unui juriu, aceștia din urmă dispuneau în mod normal de o experiență și o formare care le permiteau să elimine orice sugestie externă procesului. Nimic din dosar nu conduce la concluzia că, în evaluarea argumentelor prezentate de reclamant și a elementelor acușării, judecătorii care s-au pronunțat cu privire la fond au fost influențați de afirmațiile din presă [*Craxi împotriva Italiei* (nr. 2), nr. 25337/94, pct. 104, 17 iulie 2003 și *Mircea*, citată anterior, pct. 75].

167. Având în vedere cele de mai sus, Curtea nu poate identifica, în speță, nicio atingere adusă prezumției de nevinovăție. Prin urmare, nu a fost încălcat art. 6 § 2 din convenție.

VII. Cu privire la celelalte pretinse încălcări

168. Reclamantul invocă art. 5 § 3, art. 6 § 1 și art. 8 din convenție și art. 2 din Protocolul nr. 7, reclamând durata excesivă a arestării sale preventive, pretinsa nelegalitate a urmăririi penale îndreptate împotriva sa și trimiterea sa în judecată. De asemenea, el pretinde faptul că a fost supus unor percheziții corporale la momentul reținerii sale în arestul Poliției București, că nu a fost judecat nici într-un termen rezonabil, nici de către o instanță independentă, și că nu a beneficiat de un dublu grad de jurisdicție.

169. Ținând seama de toate elementele de care dispune și în măsura în care este competentă să se pronunțe cu privire la pretențiile formulate, Curtea constată că nu s-a adus nicio atingere drepturilor și libertăților garantate de articolele convenției. De asemenea, aceasta ia act de faptul că respectivul capăt de cerere întemeiat pe durata arestării preventive a fost invocat de reclamant abia la 25 februarie 2002. Rezultă că această parte a cererii este fie tardivă, fie în mod vădit nefondată și trebuie respinsă în temeiul art. 35 din convenție.

VIII. Cu privire la aplicarea art. 41 din convenție

170. Art. 41 din convenție prevede:

„În cazul în care Curtea declară că a avut loc o încălcare a convenției sau a protocoalelor sale și dacă dreptul intern al înaltei părți contractante nu permite decât o înlăturare incompletă a consecințelor acestei încălcări, Curtea acordă părții lezate, dacă este cazul, o reparație echitabilă.”

A. Prejudiciu

171. Reclamantul solicită 4 000 euro (EUR), cu titlu de prejudiciu material pentru cheltuielile de deplasare ale familiei sale pentru a-l vizita în arest și 2 000 EUR, care reprezintă valoarea pachetelor trimise de familia sa. Acesta a prezentat ca documente justificative chitanțe emise de biroul de schimb și chitanțe care dovedesc cumpărarea de alimente de o anumită sumă. De asemenea, acesta solicită alocarea sumei pe care trebuia să o primească cu titlu de salariu după arestarea sa și până la data demisiei sale, pe motiv că demisia sa a fost determinată de o arestare ilegală. De asemenea, el solicită plata salariilor pe care trebuia să le primească până la finalul executării pedepsei sale, precum și pensia de serviciu, în valoare de 1 000 EUR pe lună. De asemenea, reclamantul solicită 500 000 EUR cu titlu de prejudiciu moral.

172. Guvernul nu contestă realitatea vizitelor familiei sale, nici pachetele trimise, dar ia act de faptul că sumele solicitate în acest sens nu sunt dovedite. De asemenea, el subliniază faptul că, în măsura în care demisia este un act de voință unilateral, reclamantul nu poate solicita rambursarea salariilor sale în absența muncii desfășurate, independent de condamnarea sa. Pe de altă parte, conform Guvernului, reclamantul nu poate pretinde suma corespunzătoare salariului din perioada 20 ianuarie 2001 – 27 februarie 2001, în măsura în care nu a lucrat, fiind în arest preventiv. În ceea ce privește pensia solicitată, Guvernul ia act de faptul că pierderea acestui avantaj este o consecință a condamnării penale a reclamantului și că, în orice caz, acesta poate beneficia de pensia corespunzătoare vechimii în muncă înainte de demisia sa.

173. Guvernul consideră că reclamantul nu a dovedit existența unei legături de cauzalitate între preținsele încălcări ale convenției și prejudiciul moral invocat și că suma solicitată este exorbitantă având în raport cu jurisprudența Curții în domeniu.

174. Curtea evidențiază că singura bază care trebuie reținută pentru acordarea unei reparații echitabile constă, în speță, în încălcarea art. 3, în ceea ce privește relele condiții de detenție, art. 5 § 3 și art. 8 din convenție. Aceasta ia act de faptul că cererea reclamantului privind prejudiciul material legat de deplasările familiei sale și pachetele trimise în arest nu este probată. Pe de altă parte, aceasta evidențiază că reclamantul a fost condamnat și că perioada arestării sale preventive i-a fost scăzută din pedeapsă. În consecință, aceasta consideră că cererea sa care vizează în special rambursarea salariilor datorate pentru această perioadă nu poate fi admisă (*mutatis mutandis Kalachnikov împotriva Rusiei*, nr. 47095/99, pct. 139, CEDO 2002-VI). De asemenea, Curtea consideră că reclamantul nu poate pretinde plata salariilor sau plata pensiei de serviciu în măsura în care, în urma demisiei sale, nu mai era supus niciunui raport de muncă.

175. Cu toate acestea, Curtea consideră că reclamantul a suferit în mod cert un prejudiciu moral. Pronunțându-se în echitate, în conformitate cu art. 41 din convenție, trebuie să i se acorde 10 000 EUR pentru prejudiciul moral.

B. Cheltuieli de judecată

176. De asemenea, reclamantul solicită 2 000 EUR pentru cheltuielile efectuate în fața instanțelor interne din perioada 20 ianuarie 2001 – 25 iulie 2003, fără a prezenta documente justificative. Acesta mai solicită 2 000 EUR pentru cheltuielile cu transportul și cazarea avocatului său și soției sale în București, prezentând Curții chitanțe emise de casele de schimb valutar și 16 943 425 ROL cu titlu de cheltuieli de judecată.

177. Guvernul ia act de faptul că reclamantul nu a prezentat documente justificative pentru

onorariile avocaților, nici pentru deplasările avocatului său și soției sale la București, chitanțele emise de casele de schimb valutar nearătând scopul folosirii sumei. În ceea ce privește suma solicitată cu titlu de cheltuieli de judecată, Guvernul subliniază că obligația de plată este o consecință a infracțiunii pentru care a fost condamnat reclamantul.

178. În conformitate cu jurisprudența Curții, un reclamant nu poate obține rambursarea cheltuielilor de judecată decât în măsura în care se stabilește caracterul real, necesar și rezonabil al acestora. În speță, reclamantul nu a oferit documente justificative relevante pentru a-și susține pretențiile. Totuși, ținând seama de munca depusă de avocații săi în dosar, Curtea consideră că este rezonabil să i se acorde suma de 1 500 EUR pentru toate cheltuielile.

C. Dobânzi moratorii

179. Curtea consideră necesar ca rata dobânzilor moratorii să se întemeieze pe rata dobânzii facilității de împrumut marginal practică de Banca Centrală Europeană, majorată cu trei puncte procentuale.

PENTRU ACESTE MOTIVE, CURTEA, ÎN UNANIMITATE,

1. *Declară* cererile admisibile în ceea ce privește capetele de cerere întemeiate pe art. 3 privind condițiile de detenție, art. 5 § 3 privind faptul că nu a fost înfățișat de îndată în fața unui magistrat împuternicit prin lege să exercite funcții judiciare, art. 8 privind punerea sub ascultare a biroului reclamantului la 19 ianuarie 2001 și privind interzicerea automată a exercitării drepturilor părintești și art. 6 § 2 din convenție și inadmisibile în ceea ce privește celelalte capete de cerere;

2. *Hotărăște* că a fost încălcat art. 3 din convenție în ceea ce privește condițiile de detenție;

3. *Hotărăște* că a fost încălcat art. 5 § 3 din convenție;

4. *Hotărăște* că a fost încălcat art. 8 din convenție datorită punerii sub ascultare a biroului reclamantului și interzicerii automate a drepturilor sale părintești;

5. *Hotărăște* că nu a fost încălcat art. 6 § 2 din convenție;

6. *Hotărăște*:

a) că statul pârât trebuie să plătească reclamantului, în termen de trei luni de la data rămânării definitive a hotărârii, în conformitate cu art. 44 § 2 din convenție, sumele următoare, care vor va fi convertite în moneda statului pârât la cursul de schimb valabil la data plății:

i. 10 000 EUR (zece mii euro), plus orice sumă care ar putea fi datorată cu titlu de impozit, cu titlu de prejudiciu moral;

ii. 1 500 EUR (o mie cinci sute euro), plus orice sumă ce ar putea fi datorată cu titlu de impozit, pentru cheltuielile de judecată;

b) că, de la expirarea termenului menționat și până la efectuarea plății, aceste sume trebuie majorate cu o dobândă simplă, la o rată egală cu rata dobânzii facilității de împrumut marginal practică de Banca Centrală Europeană, aplicabilă pe parcursul acestei perioade și majorată cu trei puncte procentuale;

7. *Respinge* cererea de acordare a unei reparații echitabile pentru celelalte capete de cerere.

Redactată în limba franceză, apoi comunicată în scris, la 30 iunie 2009, în temeiul art. 77 § 2 și 3 din regulament.

Stanley Naismith
Grefier adjunct

Josep Casadevall
Președinte